

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ZLATNÁ NA OSTROVE
NA ROKY 2007-2013

OBSAH

0. ÚVOD	4
1. VYMEDZENIE ÚZEMIA	7
2. ANALYTICKÁ ČASŤ	8
Fyzickogeografické pomery	8
Geomorfologické a geologické pomery	8
Klimatické pomery	9
Hydrogeografické pomery	10
Pedogeografické pomery	11
Biogeografické pomery	12
Nerastné suroviny	14
Súčasná krajinná štruktúra	14
Ochrana prírody.....	15
Humánnogeografické pomery	17
Vývoj počtu obyvateľov	21
Dynamika obyvateľstva	23
2.2.2.1. Prirodzený pohyb obyvateľstva	23
2.2.2.2. Migračný pohyb obyvateľstva	25
2.2.2.3. Celkový pohyb obyvateľstva	27
2.2.3. Štruktúra obyvateľstva	28
2.2.4. Domový a bytový fond obce	41
2.3. Infraštruktúra	46
2.4. Hospodárske pomery obce	51
2.4.1. Výrobná sféra	51
2.4.1.1. Poľnohospodárstvo	51
2.4.1.2. Priemysel	54
2.4.2. Nevýrobná sféra	55
2.4.2.1. Trhové služby, maloobchod	55
2.4.2.2. Podnikateľské aktivity	56
2.4.2.3. Cestovný ruch	57
2.4.2.4. Občianska vybavenosť obce	61
2.5. Životné prostredie a odpadové hospodárstvo	64
2.5.1. Ovzdušie	64

2.5.2. Voda	66
2.5.3. Pôda	67
2.5.4. Vegetácia	68
2.5.5. Odpadové hospodárstvo	68
2.6. SWOT analýza	70
2.6.1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie	71
2.6.2. Ľudské zdroje, socio-ekonomická sféra.....	72
2.6.3. Hospodársky a ekonomický rozvoj	73
2.6.4. Bytový fond a technická infraštruktúra	74
2.7. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	75
3. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE	76
3.1. Strategická vízia	81
3.2. Strategické ciele	81
4. AKČNÉ PLÁNY	84
5. INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE ROZVOJA VIDIEKA	88
6. FINANČNÉ ZABEZPEČENIE RODPORY REGIONÁLNEHO ROZVOJA	91
6.1. Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce	92
7. IMPLEMENTÁCIA PHSR OBCE	94
7.1. Organizačné zabezpečenie realizácie a monitoring	94
8. ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	96
9. ZOZNAM PRÍLOH	99

0. ÚVOD

Účel programu rozvoja obce

Nové úlohy a kompetencie obcí pri uskutočňovaní podpory regionálneho rozvoja boli hlavným dôvodom pre spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zlatná na Ostrove (ďalej PHSR).

Program rozvoja obce má charakter strategického, t.j. dlhodobého až strednodobého rozvojového dokumentu. Plánovací horizont strategickej časti programu rozvoja obce Zlatná na Ostrove bol stanovený na 7 rokov (do roku 2013).

Program rozvoja je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstáva jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja obce. Obec Zlatná na Ostrove vypracovaním programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj obce. V podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja, založený na iniciovaní potrebných a žiadúcich zmien. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach.

PHSR je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto jeho úlohou bude zastrešovať ostatné plánovacie dokumenty (predovšetkým územný plán obce) a odvetvové koncepcie spracované na miestnej úrovni. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia, PHSR sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj keď ide o komplexný dokument, jeho cieľom nie je vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie. Podstatou je z množstva problémov a problémových okruhov identifikovať tie, ktoré sú v danom prostredí kritické. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej efektivity a reálnosti cieľov sústreďuje zdroje na niekoľko prioritných cieľov, resp. prioritných oblastí rozvoja.

Dlhodobý plánovací horizont znamená veľkú mieru neistoty a rizika, ktoré nemožno vopred predvídať s dostatočnou presnosťou. Preto má program rozvoja charakter otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol program rozvoja skutočne živým dokumentom, musí byť permanentne aktualizovaný.

Z právneho hľadiska je dokumentom koordinačným, ktorý nemá charakter všeobecne záväzného predpisu. Zámery obsiahnuté v tomto dokumente sú záväzné len pre obstarávateľa – aj to len v rovine morálneho a politického záväzku, daného schválením dokumentu v obecnom zastupiteľstve. Ostatné fyzické a právnické osoby sú programom viazané len do tej miery, s ktorou sami vyslovili súhlas.

Výlučné kompetencie pri obstarávaní programu má obec a jej výkonné orgány. Na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, získali obce na úseku regionálneho rozvoja právomoc vypracúvať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (čl. I., § 2). Obecné zastupiteľstvo program rozvoja schvaľuje (resp. len jeho strategickú a implementačnú časť), rovnako ako aj prípadné zmeny a doplnky tohto dokumentu.

Obsah programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je legislatívne vymedzený Zákonom č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (§ 10) v zmysle neskorších zmien podľa Zákona č. 351/2004 Z. z. nasledovne:

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä

- a. analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
- b. úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach podľa § 3 ods. 2,
- c. návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Uvedený zákon zaraďuje program rozvoja obce medzi 5 programových dokumentov regionálneho rozvoja (spolu s Národným rozvojovým plánom, regionálnymi operačnými programami, sektorovými operačnými programami a programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja). Na základe týchto programových dokumentov sa realizuje podpora regionálneho rozvoja zo zdrojov EÚ. Vypracovaním PHSR obec splní jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie - princíp programovania. Súčasne tak zvýši svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže obec musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami i miestnou stratégiou, ktorú reprezentuje PHSR obce.

Pri spracovaní PHSR rozvoja obce Zlatná na Ostrove sa prihliadalo na to, aby ciele a opatrenia stanovené v tomto dokumente boli v súlade s nadradenými programovými dokumentmi regionálneho rozvoja - Programom rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja, Národným rozvojovým plánom, vrátane jeho sektorových operačných programov a Regionálnym operačným programom regiónu NUTS II Slovensko – juhozápad.

> Metodika

Súčasťou tohto dokumentu je stručný popis metodiky a procesu tvorby programu rozvoja obce. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spolutvorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôbovať meniacim sa podmienkam.

Pri rešpektovaní metodických postupov by nemalo dôjsť k narušeniu konzistentnosti myšlienok obsiahnutých v dokumente.

V ďalšej etape, ktorá prebiehala sčasti súbežne s analytickou fázou, sme pristúpili k definovaniu rozvojovej stratégie, pozostávajúcej zo strategickej vízie podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov.

V poslednej plánovacej etape boli špecifikované niektoré konkrétne krátkodobé kroky (akčné plány a projekty), ktoré by mali viesť k naplneniu vízie a dlhodobých zámerov. To znamená, že pokiaľ predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“, tak akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“.

Program rozvoja obce má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa prioritných oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít zhrnutých v akčných plánoch.

Dôležitým východiskom pre spracovanie PHSR obce Zlatná na Ostrove bol územný plán obce, ktorý vymedzil plochy pre rozvoj obytných a výrobných funkcií a definoval zásady formovania priestorového usporiadania, ako aj zásady tvorby a ochrany prírody a krajiny. Územný plán obce je dostatočne aktuálny, bol vypracovaný a schválený obecným zastupiteľstvom v roku 2006. PHSR obce vychádzal z perspektívy rozvoja obytnej funkcie v zmysle rozvojových lokalít navrhnutých v ÚPN a ďalších zámerov, predovšetkým pokiaľ ide o rozvoj technickej infraštruktúry.

Obsah dokumentu je v súlade s odporúčaniami metodické príručky Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, podľa ktorej bola upravená aj použitá terminológia.

> Plánovací postup

Program rozvoja obce je výsledkom spolupráce:

- politickej reprezentácie obce na čele so starostom
- obyvateľov obce a ďalších kľúčových aktérov

Spolupráca s uvedenými aktérmi sa realizovala jednak prostredníctvom priamych neformálnych rozhovorov na tému budúceho smerovania rozvoja obce, definovanie vízie, kritických oblastí, strategických cieľov a výber konkrétnych námetov na riešenie vybraných problémov.

PHSR obce Zlatná na Ostrove v zásade tvoria tri časti:

- analytická časť (pozostáva zo situačnej analýzy a SWOT analýzy)
- strategická časť (pozostáva zo strategickej vízie a strategických cieľov)
- implementačná časť (pozostáva z akčných plánov s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia)

2. Vymedzenie riešeného územia

Podľa administratívneho členenia Slovenskej republiky katastrálne územie obce Zlatná na Ostrove spadá pod Nitriansky kraj a patrí do okresu Komárno. Územie sa nachádza v juhozápadnej časti tohto okresu. Obec Zlatná na Ostrove je od okresného mesta Komárno vzdialená 12 km smerom na západ. Zo západu susedí s obcou Veľké Kosihy, na severozápade s Okoličnou na Ostrove, na severe hraničí s obcou Čalovec, na východe susedí s katastrálnym územím mesta Komárno a z južnej strany hraničí s Maďarskou republikou. Do katastra obce patria osady Veľký Lél ležiaci juhozápadne od katastrálnej obce, Ontopa západne od obce, juhovýchodne od obce je Buk a severozápadne od katastrálnej obce je osada Horná Zlatná. Rozloha katastra obce je 35,41 km². Obec má v súčasnosti 2547 obyvateľov (k 7.9.2006)

Najzápadnejší bod obce je 17°54' 21'' východnej geografickej dĺžky, najvýchodnejší má súradnice 18°01'07'' východnej geografickej dĺžky. Najsevernejší bod katastrálneho územia obce má 47°48'49'' severnej geografickej šírky a najjužnejší bod má 47°44'36''.

Územie obce Zlatná na Ostrove je z hľadiska geomorfologického súčasťou Malej Dunajskej kotliny, a to oblasťou Podunajskej nížiny, ktorá je zastúpená Podunajskou rovinou.

Obec sa rozprestiera na ľavom brehu Dunaja, vo východnom cípe Žitného ostrova. Je nielen najjužnejším, ale aj jedným z najteplejších regiónov v Slovenskej republike. Nadmorská výška v katastri obce sa pohybuje v rozpätí 107 - 112 m n. m.. Pre toto územie je typická rovina s malými výškovými rozdielmi.

Obec leží pri hlavnej ceste z Komárna do Bratislavy 88 km východne od Bratislavy a na tej istej železničnej trase 10 km západne od Komárna. Rieka Dunaj tvoriaca južnú hranicu katastra obce je významná z hľadiska medzinárodnej lodnej dopravy.

Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni NUTS 4 do okresu Komárno.

Tab.č.1: Základné charakteristiky obce Zlatná na Ostrove

Kód obce	501425
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 12
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1267
Nadmorská výška stredu obce - v m	111 m.nm
Celková výmera územia obce [m ²]	3 540,7 ha

2. ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1. Fyzicko-geografické pomery

2.1.1. Geomorfologia a geologia územia

Územie obce Zlatná na Ostrove je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská rovina. V rámci Podunajskej roviny do severnej časti katastrálneho územia zasahuje časť Okoličnianskej mokrade. Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107-112m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi.

Základné kvartérne útvary k.ú. obce sú fluviálno-nivné sedimenty (holocén), riečne usadeniny a náplavy Dunaja. Z hľadiska hydrogeologického podklad riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky nivných území.

Územie katastra obce tvorí takmer ideálna, nepatrne sklonená riečna rovina, ktorá je časťou celkom rovného morfologického stupňa Podunajskej nížiny. V jednotvárnosti tohto územia sa skrývajú iba jemné reliéfové rozdiely, ktoré nezachytávajú ani naše najpodrobnejšie mapy. Tento región má len nepatrné denivelácie povrchu s celkovým sklonom od severozápadu na juhovýchod. Priemerná nadmorská výška tu dosahuje hodnotu 109 m n. m. Najvyššiu hodnotu 112,7 m n. m. dosahuje južne od obce Zlatná na Ostrove neďaleko osady Buk a najnižšiu hodnotu 107,9 m n. m. je v severnej časti katastrálneho územia. Sklonitosť terénu je minimálna. Rieka Dunaj vzhľadom k plochosti územia má malý spád so sústavami živých a mŕtvych ramien so širokými inundačnými územiami. Horizontálna členitosť je nevýrazná, iba pri kanáloch sa tiahnu mierne chrbáty, ktoré vznikli navŕšením materiálu pri ich hĺbení a protipovodňové hrádze pri Dunaji. Výstavbou hrádzí, ktoré obmedzili široké inundácie a melioráciami, ktoré odvodnili vlhké medzivalové depresie, agradácie sa zúžili na úzky pás koryta a depresný priestor medzi hrádzami sa kvalitatívne vyrovnáva s priestorom valov (Tarábek, 1980).

Priepustnosť zvodnených vrstiev je na celom území medzizrnová - veľmi dobrá až dobrá. 70% podzemnej vody je dopĺňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 90 MSK).

2.1.2. Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska kataster obce Zlatná na Ostrove patrí do teplej klimatickej oblasti, suchej s miernou zimou a dlhším slnečným svitom, kde priemerný ročný úhrn zrážok dosahuje hodnotu 510 – 600 mm, priemerný úhrn zrážok za vegetačné obdobie t.j. v mesiacoch apríl až september 350 mm a priemerná ročná výparnosť dosahuje hodnotu 760 mm (Lapin, 2002).

Obec Zlatná na Ostrove leží v južnej časti SR. Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 10 °C a viac. Najchladnejší je mesiac február, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2°C. Najteplejší je mesiac august s priemernou mesačnou teplotou 24 °C.

Kataster obce leží nie len v najteplejšej oblasti, ale patrí tiež medzi najsuchšie oblasti Slovenska keďže túto oblasť chránia pred západnými vetrami predhoria Álp a Malých Karpát, priemerný ročný úhrn zrážok je 500-550 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

2.1.3 Hydrogeografická charakteristika

Povrchové vody

Obec Zlatná na Ostrove sa rozprestiera pri ľavom brehu rieky Dunaj. Okrem uvedenej rieky sa na území obce Zlatná na Ostrove nachádza rameno Dunaja, priesakové a zavlažovacie kanály. Sú to Komárňanský kanál, Lúčny kanál, Dropí kanál, kanál Lél-Kosihy, kanál Lél-Zlatná, Pavelský kanál a Čalovský dudvák. Ich úloha spočíva v znižovaní hladín spodných vôd v čase povodní, kedy zbierajú priesaky do Dunaja a Mŕtveho ramena Dunaja.

Z hľadiska hydrologického má pre obec Zlatná na Ostrove význam hlavne rieka **Dunaj**. Celé územie obce patrí k povodiu Dunaja a k úmoriu Čierneho mora. Rieka vzhľadom na plochosť územia má malý spád. Územie obce Zlatná na Ostrove ohraničuje Dunaj v dĺžke približne 4 km. Má prechodne snehový režim odtoku s maximom prietoku v mesiacoch jún a júl ($2500-2900 \text{ m}^3/\text{s}$) s minimom v decembri a januári $1400 \text{ m}^3/\text{s}$. Dlhodobý priemerný ročný prietok je najstručnejšou a najvšeobecnejšou charakteristikou hydrologickej povahy toku a povodia z hľadiska geografického. Na Dunaji v Komárne v roku 2003 bolo ročné maximum prietoku namerané 1.VI. $4235 \text{ m}^3/\text{s}$, ročné minimum s hodnotou $785,5 \text{ m}^3/\text{s}$ bolo namerané dňa 29.VIII..

Ročný priemer prietoku v roku 2003 bol $1638,665 \text{ m}^3/\text{s}$, pričom ročný odtok dosiahol hodnotu 51677 mil.m^3 .

Obec Zlatná na Ostrove je ochránená pred povodňami hrádzou vybudovanou na brehu Dunaja v celej jeho dĺžke. Veľkolélsky ostrov, ktorý leží za dunajskou hrádzou býva zaplavovaný často, pretože nie je chránený hrádzami. Tento ostrov vytvára mŕtve rameno Dunaja a Dunaj.

Podpovrchové vody

Kataster obce Zlatná na Ostrove sa nachádza na Žitnom ostrove (územie medzi Malým Dunajom a Dunajom), ktorý patrí medzi oblasti s najbohatšími vodnými zdrojmi na Slovensku.

Podzemné vody ďalej delíme na:

- *podzemné vody s voľnou hladinou* (medzi priepustnými vrstvami), v katastri obce Zlatná na Ostrove sa akumulovali v štrkoch a pieskoch kvartérnych usadenín rieky Dunaj. Podzemné vody s voľnou hladinou sú najbohatšie vodné zdroje v Podunajskej nížine. Sú

ovplyvňované riekou Dunaj, jeho prítoky najviac ovplyvňujú hladinu podzemných vôd a tým aj množstvo ich odberu. Na odber podzemnej vody sú najvýhodnejšie jarne a letné mesiace, kedy má Dunaj najvyššiu hladinu.

- *vody s artézskou hladinou*, ktoré sú viazané na vrstvách pieskov a štrkov v podloží kvartéru. Pri hydrogeologických meraniach v roku 2002 bola zistená výdatnosť artézskeho prameňa v Zlatnej na Ostrove s hodnotou 1,2 l/s, pričom jeho výstupná hladina je 103,8m (Lukniš, 1972).

Minerálne a termálne vody

V katastrálnom území obce Zlatná na Ostrove sa minerálne vody nevyskytujú, v obci sa nachádza jeden geotermálny vrt, v časti Ontopa. Hĺbka vrtu je 1650 m, výdatnosť 7 l/s a teplota vody je 50,4 °C. Táto voda sa nevyužíva na žiadne účely.

2.1.4. Pedogeografické podmienky územia

Z hľadiska pôdných druhov sa v katastri obce Zlatná na Ostrove najviac vyskytujú hlinité pôdy zaberajúce prevažnú časť katastrálneho územia. Hlinité pôdy sú späté so sprašami, materiálom náplavových kužeľov s hlinitou jemnozemitou, hlinitými aluviálnymi náplavami, niektorými neogénymi usadeninami atď.. Pôdy so spraší a sprašových hĺn neobsahujú skelet.

Hlinito ílovité pôdy sa viažu predovšetkým na ťažšie riečne uloženiny a sprašové hliny, tieto sa vyskytujú v strede južnej časti katastra obce, v severozápadnej časti sa vyskytujú ílovito hlinité pôdne druhy, ílovitý pôdny druh v severozápadnej časti Veľkolélskeho ostrova, v katastri sa tiež vyskytujú hlinitopiesočné a piesočnatohlinité pôdne druhy, tieto pôdy vznikli z ľahkých riečnych náplavov.

Najviac zastúpené pôdne typy sú čenozeme, ktoré sa vyskytujú v severnej a strednej časti katastra, čiernice v severovýchodnej časti katastra, fluvizeme na Veľkolélskom ostrove a v blízkosti Dunaja, v západnej časti katastra sa nachádza organozem glejová a ostrovčekovite sa v katastri nachádzajú aj slaniská.

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká.

2.1.5. Biogeografická charakteristika

Fytogeografické jednotky

Z hľadiska fytogeografického členenia celé územie obce Zlatná na Ostrove spadá do stredoeurópskej provincie, dubovej zóny (nadmorská výška do 300 m n. m., priemerná ročná teplota nad 8°C, ročné zrážky do 600 mm, vegetačná doba nad 180 dní), nížinnej podzóny, rovinnej oblasti. Južná časť katastra obce patrí do mokradového okresu a severná časť katastra do nemokradového okresu a lužného podokresu (Plesník, 2002).

Potenciálna prirodzená vegetácia

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických podmienok a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie s cieľom jej priblíženia sa, či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu predstavujú vrbovo-topoľové lesy t.j. mäkké lužné lesy v záplavových územiach veľkých riek, dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým, jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy).

V katastri obce Zlatná na Ostrove sa vrbovo-topoľové lesy (*Salicion albae*, *Salicion tiandrae p.p.*) tvoria južné pásmo, hlavnými drevinami sú topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), vrbka biela (*Salix alba*), vrbka krehká (*Salix fragilis*). Tvrdé lužné lesy (*Ulmion*) naväzujú na mäkké lužné lesy vyskytujú sa v strednej časti katastra charakteristickými drevinami sú brest väzivový (*Ulmus laevis*), dub letný (*Quercus robur*) a baza čierna (*Sambucus nigra*). Strednú časť katastra obce tvoria dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým (*Aceri tatarici – Quercion pubescentis- roboris*). Floristicky sú veľmi bohaté a pestré s druhmi lesostepného charakteru. Hlavnými drevinami sú dub plstnatý (*Quercus pubescens*), javor tatársky (*Acer tataricum*), z bylín sú to kostrava žliabkovitá (*Festuca rupicola*), kosatec dvojfarebný (*Iris variegata*) a iné.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená. Zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení. Ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo

pôsobia ako ekostabilizačný faktor na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Zoogeografické pomery

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu

Súčasný stav zastúpenia živočíchov na riešenom území je výsledkom dlhodobého vývoja využívania krajiny a dôsledkov hospodárskych aktivít človeka v nej.

Z hľadiska zoogeografického členenia, riešené územie spadá do zoogeografickej podprovincie Pannonicum a zoogeografického úseku Panónska step (Eu-pannonicum).

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie patrí do Panónskej oblasti. V rámci nej je do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku. Vyskytuje sa oddychové miesto migrujúcich vodných vtákov (Krno, 2002)

Prírodné podmienky umožnili vzniku rôznych typov stepných spoločenstiev (xerothermné biotopy). Kostrou tohto územia je rieka Dunaj so svojimi nížinnými prítokmi, ďalej sa na tomto území nachádzajú aj teplomilné spoločenstvá lesného a lúčneho charakteru, v okolí riek sa vytvorili ekosystémy mokradňové, lužné lesy a stanovištia s výrazným kolísaním vody s jarnými záplavami. Na niektorých miestach sú slané pôdy (slanomilné spoločenstvá).

Fauna je prevažne teplomilná. K významným druhom patrí vydra riečna (*Lutra lutra*), z vtákov včelárik zlatý (*Merops apiaster*) a strakoš kolesár (*Lanius minor*), z obojživelníkov skokan ostropyský (*Rana arvalis*), skokan krátkonohý (*Rana lessonae*), z plazov užovka hladká (*Coronella austriaca*). Rieka Dunaj je miestom výskytu ohrozených druhov rýb napr. hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), blatniak tmavý (*Umbra krameri*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*). Zo skupiny bezstavovcov napr. roháč obyčajný (*Locanus cervus*).

Z hľadiska poľovného riešené územie je poľovnou oblasťou pre malú zver (zajac, bažant, jarabica), vyskytuje sa tu aj srnčia zver.

V riešenom území sa nachádzajú aj také druhy živočíchov, ktoré znášajú vplyv hospodárskych aktivít človeka v krajine. Významnú skupinu tvoria druhy viazané na agroecénózy, vinohrady a ovocné sady, alebo znášajú blízkosť človeka a jeho obydľia. Sú to

napríklad lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*), vrabec domový (*Passer domesticus*).

Nížinné časti Podunajskej nížiny sa vyznačujú v súčasnej dobe rozsiahlymi ekosystémami, v ktorých sa roztrúsene nachádzajú lokality prirodzených biotopov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

2.1.6. Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu, ktoré sú súčasťou riečnych náplavov Dunaja.

2.1.7. Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. vytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nížinnú rovinnú oráčinovú krajinu.

Celková výmera pôdne fondu v katastri obce je 3 540,7 ha, z čoho najväčší podiel 72,77 % tvorí poľnohospodárska pôda, lesné pozemky zaberajú 38,49 ha, vodné plochy 360,6 ha, zastavané plochy zaberajú 184,5 ha a ostatné plochy zaberajú 379,3 ha. Poľnohospodárska pôda v katastri obce zaberá najväčšiu plochu až 72,77 %, čo svedčí o poľnohospodárskom charaktere obce

Tab. 2: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy	Ostatné plochy
Zlatná na Ostrove	35 406 894	25 777 002	384 995	3 606 531	1 845 725	3 792 641

Poznámka: Údaje k 1.1.2004

Zdroj: VÚGK, 2005

2.1.8. Ochrana prírody

Základným legislatívnym dokumentom ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky, účinným od 1. januára 2003, je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2003 z 25. júna 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Podľa, ktorého ochranou prírody sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nie len z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať je pre budúce pokolenie ako zdravú.

Jedným zo spôsobov dosiahnutia tohto cieľa je územná ochrana. Pre územnú ochranu sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Na území, kde sa prekrývajú viaceré chránené územia s rôznymi stupňami ochrany, vždy platí najvyšší z nich.

V katastri obce na nachádza časť veľkoplošného chráneného územia CHKO Dunajské luhy. Územie reprezentuje hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh s lužnými lesmi. Dostatok prirodzených vodných biotopov (riek, močiarov), ale aj umelých vodných nádrží poskytuje dobré predpoklady pre hniezdenie volavky striebistej (*Egretta garzetta*), bučiacika močiarneho (*Ixobrychus minutus*), rybára čierneho (*Sterna hirundo*), kačice chrapľavej (*Anas querquedula*), kelužiaka červenonohého (*Tringa totanus*). Prítomnosť lesných biotopov, zvlášť vysokokmenných porastov, sa výskytom hniezdísk orliaka morského (*Haliaeetus albicilla*) a haje tmavej (*Milvus migrans*) ešte viac znásobuje hodnotu chráneného územia (ŠOP SR, 2005).

V území CHKO Dunajské luhy sa nachádza maloplošné chránené územie - prírodná rezervácia Zlatniansky luh. Na jej území platí štvrtý alebo piaty stupeň ochrany. Prírodné rezervácie, spravidla predstavujúcu nadregionálne biocentrum ako súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže Ministerstvo životného prostredia (MŽP) SR ustanoviť za národnú prírodnú rezerváciu (NPR). Zlatniansky luh bol za PR vyhlásený v roku 1974, jeho rozloha je 9,14 ha. Predmetom ochrany je ochrana jediných zachovalých ukážok lužného lesa s hniezdiskami vodného vtáctva dolného toku Dunaja na vedecko-výskumné a náučné ciele.

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín EU a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nie len pre príslušný členský štát ale najmä pre EU ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov volne rastúcich rastlín, volne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov EU a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej EU. Sústavu NATURA 2000 tvoria typy území: chránené vtáčie územie a územie európskeho významu. Do územia zasahuje chránené vtáčie územie, Dunajské Luhy, schválené uznesením vlády SR č.636 zo dňa 9.7.2003 (Maderič a i., 2006).

V území sa nachádzajú i územia zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14.7.2004

Územie Veľkolélskeho ostrova je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, nížinné a podhorské kosné lúky. Toto územie je navrhované aj z dôvodu ochrany druhov európskeho významu: hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), býčko (*Protrorhinus marmoratus*), plž zlatistý (*Sabanejewia aurata*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz fúzatý (*Gobio uranoscopus*), hrúz Kesslerov (*Grobio kessleri*), hrúz bieloplutvý (*Grobio albiginnatus*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), vydra riečna (*Lutra lutra*) a syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*).

4. Humánnogeografické pomery

Obec Zlatná na Ostrove má výmeru 3 540,7 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho samosprávneho kraja, na úrovni NUTS 4 do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho juhozápadnej časti).

Obec Zlatná na Ostrove zo severu susedí s obcou Čalovec, z východu s k.ú. Komárno, zo severozápadu s obcou Okoličná na Ostrove a juhozápadu s obcou Veľké Kosihy. Z juhu susedí obec s Maďarskou republikou.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (obec leží približne 12 km západne od mesta). Obec má tvar hromadnej cestnej dediny. Je to kompaktná zástavba s ulicami situovanými kolmo na seba, v centrálnej časti sa nachádza vodná plocha, ktorá vznikla počas výstavby Horského radu. Z tradičných roľníckych domov, prezentujúcich typickú zástavbu sa tu nachádza pomerne málo. Domy sú v širších dvoroch a záhradách orientované dvojsovým priečelým na ulicu. Občianska vybavenosť je sústredená prevažne v centre.

Do katastra obce patria i osady Veľký Lél ležiaci juhozápadne od katastrálnej obce, Ontopa západne od obce, juhovýchodne od obce je Buk a severozápadne od katastrálnej obce je osada Horná Zlatná.

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Zlatná na Ostrove leží v priestore rozvojovej osi tretieho stupňa: dudvážsko-dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo).

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (37 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) a

Nové Zámky (45 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 rovnako je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 12, resp. 44 km.

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (20 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec je súčasťou dvoch euroregionálnych združení:

- Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ,
- Euroregiónu Dunaj.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI). Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladení rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvíjaní vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladení územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladení rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovaní spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutí úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorení podmienok výmeny informácií a zabezpečení ich toku,
- vypracovaní návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Euroregión Dunaj vznikol v roku 2003 v obci Neszmély, avšak je to euroregión s menším priestorovým rozšírením ako Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ: zmluvu o spolupráci podpísali obec Neszmély, Mikroregionálny rozvojový spolok okolia mesta Tata a Združenie obcí Most priateľstva. Medzi hlavnými cieľmi Euroregiónu Dunaj je zabezpečiť užšiu spoluprácu medzi obcami ležiacimi v blízkosti Dunaja: koordinovať rozvoj hospodárstva, sociálneho a kultúrneho života. Euroregión Dunaj najviac aktivít vyvíja na vytvorenie spoločných produktov cestovného ruchu v záujmovom území (napr. výstavba „Európskej dediny“ v obciach Búč a Neszmély, čo vlastne bude skanzen európskej ľudovej architektúry) a na zabezpečenie lodnej dopravy medzi obcami ležiacimi na pravom a ľavom brehu Dunaja v danom regióne.

V živote každého pohraničného regiónu základnú úlohu zohráva úroveň spojitosti s regiónom zo susedného štátu. Najbližšie hraničné priechody sú v prevádzke v nasledovných mestách: Komárno – Komárom (cestný hraničný priechod) (12 km východne od obce), Medved'ov (cestný hraničný priechod). V obci Zlatná na Ostrove je vytvorený malý hraničný priechod cez Dunaj pomocou vodnej dopravy medzi obcami Zlatná na Ostrove a Ács (susedná obec ležiaca na pravom brehu Dunaja v Maďarsku).

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní

výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

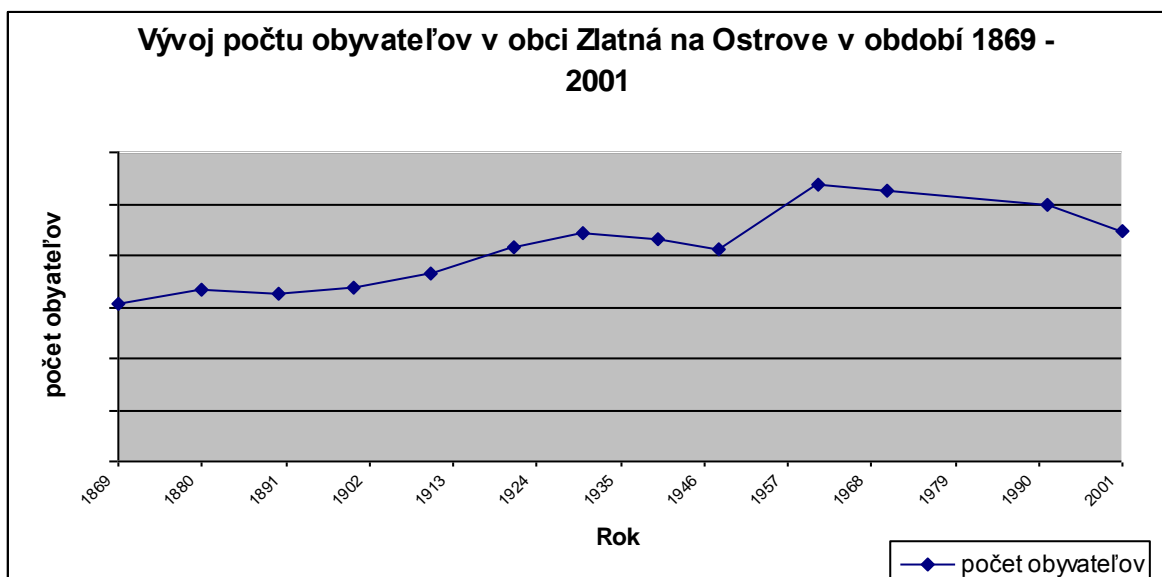
Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Zlatná na Ostrove k centru Komárno(PHSR mikroregiónu Združenie obcí Most priateľstva).

2.2.1. Vývoj počtu obyvateľov

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji. Pritom zmeny jednotlivých znakov sú spravidla navzájom reťazovo spojené a sú charakteristickým a veľmi významným procesom každej populácie. Vlastná dynamika obyvateľstva zahŕňa veľké množstvo procesov, ktoré sa na rozličných geografických úrovniach prejavujú diferencovane a s ktorými súvisia i osobitné problémy.

Vývoj počtu obyvateľov v obci sledujeme od druhej polovice 19. storočia, v roku 1869 mala obec 1527 obyvateľov, v tomto období postihovalo obec mnoho pohrôm, ako povodne, mor, a prvá svetová vojna, preto do roku 1921 pozorujeme len veľmi pomalý nárast obyvateľstva. V 30. rokoch 20. storočia stúpol počet obyvateľov na 2219, následne však vplyvom deportácie mužov na nútené práce do Čiech, Benešových dekrétov, ktoré diskriminovali maďarské a nemecké menšiny, a na základe ktorých bolo deportovaných 159 osôb do Maďarska a 332 osôb do Čiech počet obyvateľov klesal, v roku 1948 dosiahol hodnotu 2054 obyvateľov. Krivka vývoja počtu obyvateľov v obci Zlatná na Ostrove dosahuje maximálnu hodnotu v roku 1961, kedy má obec Zlatná na Ostrove 2692 obyvateľov, od tohto roku počet obyvateľov opäť postupne klesá až po rok 2000, v tomto roku je v obci Zlatná na Ostrove 2138 obyvateľov. V tomto období pokles obyvateľov spôsobila povodeň v roku 1965, ale aj zmeny v politickom režime. Od tohto roku počet obyvateľov opäť pomaly narastal, pričom na konci roku 2005 má obec Zlatná na Ostrove 2551 obyvateľov, a na konci roku 2006 mala 2548 obyvateľov.

Graf č.1: Vývoj počtu obyvateľov v obci Zlatná na Ostrove v období 1869 - 2001

Tab. 3: Vývoj počtu obyvateľstva v obci Zlatná na Ostrove

rok	počet obyvateľov
1869	1527
1880	1667
1890	1618
1900	1682
1910	1830
1921	2081
1930	2219
1940	2149
1948	2054
1961	2692
1970	2634
1991	2481
2001	2238
2006	2548

Zdroj: OÚ Zlatná na Ostrove

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja obce, sa očakáva stabilizácia, resp. mierny rast počtu obyvateľstva. Do roku 2020 sa očakáva výstavba približne 296 bytových jednotiek, čo ovplyvní nárast počtu obyvateľstva. V strednodobom horizonte sa vplyvom tohto opatrenia sa očakáva ustálenie počtu obyvateľov obce na hodnote 3 000 obyvateľov.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

2.2.2. Dynamika obyvateľstva

2.2.2.1. Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má výrazne nadpriemernú úroveň pôrodnosti. V období 2000-2006 sa miera natality pohybovala okolo 8-13 ‰, kým celoštátny priemer bol 8-9‰.

Úmrtnosť v obci Zlatná na Ostrove v roku 2000 dosahovala hodnotu 11,69 ‰, v roku 2001 dosiahla najvyššiu hodnotu v sledovanom období 15,19 ‰. Od tohto roku začala postupne klesať a úmrtnosť v obci Zlatná na Ostrove dosiahla najnižšiu hodnotu v roku 2003 9,07 ‰. Úmrtnosť v roku 2005 v nitrianskom kraji dosiahla hodnotu 11,21 ‰ a v okrese Komárno 12,29 ‰ v tomto roku v obci dosiahla 11,76 ‰, čo je o 0,56 ‰ menej ako priemer okresu. Od roku 2004 úmrtnosť opäť stúpila na 12 ‰ a okolo tejto hodnoty sa udržiava aj v rokoch 2005 a 2006.

Nepriaznivá vysoká hodnota úmrtnosti je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, avšak najviac to ovplyvňuje silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Tab. 4: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2006

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet narodených	27	27	21	20	24	28	21

Zdroj: Obecný úrad

Tab. 5: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2006

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Zlatná na Ostrove	25	34	32	22	30	30	31

Zdroj: Obecný úrad

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých v sledovanom regióne a časovej jednotke určuje prirodzený prírastok obyvateľstva. Podľa vzťahu medzi počtom narodených (N) a počtom zomretých (M) môže nadobudnúť kladné hodnoty ($N > M$), ktoré indikujú rast obyvateľstva, alebo nadobúda záporné hodnoty ($N < M$) a tieto indikujú prirodzený úbytok obyvateľstva.

Prirodzený prírastok sa častejšie vyjadruje pomocou relatívneho ukazovateľa, čím sa prekonáva vplyv rozdielného rozsahu populácie, prípadne rozloženie časových jednotiek.

$$P_p = \frac{N}{S} * 1000 - \frac{M}{S} * 1000,$$

kde P_p je relatívny prirodzený prírastok, N – počet živonarodených, M – počet zomretých, S - stredný stav obyvateľstva.

Tab. č.6: Prirodzený prírastok obyvateľstva obce Zlatná na Ostrove v rokoch 2000-2004

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Prirodzený prírastok/ úbytok (‰)	0,93	-3,13	-4,71	-0,82	-2,43	-0,78	-3,92
Prirodzený prírastok/ úbytok (abs.)	2	-7	-11	-2	-6	-2	-10
Vitálny index	1,08	0,79	0,65	0,91	0,8	0,93	0,68

Zdroj: Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2007

V obci Zlatná na Ostrove bol zaznamenaný prirodzený prírastok len v roku 2000, keď dosiahol hodnotu 0,93‰. Od tohto roku v obci zaznamenávame prirodzený úbytok, tzn. že je vyšší počet zomretých ako narodených. V roku 2001 prirodzený úbytok nadobudol hodnotu 3,13 ‰, v roku 2004 2,43 ‰, tzn. že prirodzený úbytok stúpol, v roku 2003 prirodzený úbytok dosahoval len hodnotu 0,82 ‰ a v roku 2004 mal už hodnotu trikrát vyššiu. Prirodzený úbytok v obci v roku 2005 dosahoval hodnotu 0,78 ‰ v nitrianskom kraji dosiahol hodnotu 2,58 ‰ a v okrese Komárno mal hodnotu 3,67 ‰, čo je 4,5 krát vyššia hodnota, ako hodnota dosiahnutá v obci. V roku 2006 opäť prudko stúpol oproti roku 2005.

Prirodzený úbytok možno charakterizovať aj pomocou ukazovateľa populačnej dynamiky, ktorým je vitálny index

$$I_v = \frac{Nž}{M} * c,$$

Kde Nž je počet živonarodených, M počet zomretých v sledovanej populácii a v časovom intervale, c – konštanta, obyčajne sa rovná jednej (Mládek, 1985).

Ak je vitálny index menší ako 1 populácia vykazuje prirodzený úbytok, toto sa týka rokov 2001-2006, pričom počet narodených nestačí vyrovnať počet zomretých. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov maďarskej národnosti sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciácia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů. Ak je vitálny index väčší ako 1 populácia nadobúda prirodzený prírastok, v obci Zlatná na Ostrove je to v roku 2000.

V budúcich 10 rokoch na základe prirodzeného vývoja bez vplyvu migračného salda (kladného alebo záporného) celkový počet obyvateľov obce bude mierne klesať.

2.2.2.2 Migračný pohyb

Migrácia, sťahovanie obyvateľstva sa nazýva taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska bez ohľadu na to, či je sťahovanie v rámci určitej sídelnej štruktúry medzi oblasťami, alebo medzištátne sťahovanie. Migrácia je najvýznamnejší typ pohybu obyvateľstva. Iba pri tomto pohybe vznikajú trvalé zmeny v priestorovom rozmiestnení obyvateľstva. Z uvedenej definície tohto typu pohybu obyvateľstva vyplýva značný

priestorový význam, ako aj dôležité ekonomické, populačné a kultúrne dôsledky tohto procesu.

Migrácia je formálne dvojsmerný pohyb obyvateľstva, čiže odsťahovanie a zároveň prisťahovanie. Osoby zúčastňujúce sa tohto pohybu sú migranti a delia sa na emigrantov a imigrantov.

Základným ukazovateľom migrácie je suma osôb, ktoré sa na ňom zúčastňujú, t.j. suma emigrantov a imigrantov určitej regionálnej jednotky, ktorý sa označuje ako brutto migrácia, alebo hrubá migrácia. Lepšiu výpovednú schopnosť prisudzujeme indexu mobilnosti

$$M_i = \frac{I+E}{S} * c,$$

kde I označuje počet imigrantov, E počet emigrantov, a S je stredný stav populácie, ak za konštantu c zvolíme hodnotu 1000, potom intenzita migračného obratu vyjadruje počet migrantov pripadajúcich na 1000 obyvateľov stredného stavu. Podľa jeho hodnoty možno hodnotiť stupeň migračnej mobility, alebo stability obyvateľov. Podobne sa definuje hrubá miera imigrácie alebo ukazovateľ intenzity prisťahovania

$$I_i = \frac{I}{S} * c$$

a analogicky aj hrubá miera emigrácie

$$I_e = \frac{E}{S} * c.$$

Obidve tieto miery sa vyjadrujú v %. Konečným výsledkom migrácie je migračné saldo označované aj ako netto migrácia. Podľa toho či $I < E$ alebo $E < I$ ide o netto emigráciu ($E-I$), alebo netto imigráciu ($I-E$). relatívne ukazovatele migračného salda sa vyjadrujú v porovnaní so stredným stavom obyvateľstva a označujú sa ako hrubá miera migračného salda (I_{MS}), alebo intenzita migračného salda. Index hrubej emigrácie sa určuje ako podiel počtu vystáňovaných a prisťahovaných obyvateľov (Mládek, 1985).

Tab. č.7: Intenzita migračného salda v obci Zlatná na Ostrove v rokoch 2000-2006

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Imigranti	38	41	33	27	61	22	38
Emigranti	27	32	40	36	36	45	30
Migračný prírastok/ úbytok	11	9	-7	-9	25	-23	8
Intenzita migračného salda (‰)	5,1	4,0	-3,0	-3,7	10,1	-9,0	3,1

Zdroj: Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2007

Intenzita migračného salda v obci Zlatná na Ostrove do roku 2003 klesala (tab.č.7), pričom v rokoch 2002 a 2003 nadobúdala zápornú hodnotu. V roku 2004 nadobudla kladnú hodnotu, z dôvodu vysokého počtu prisťahovaných, ale v roku 2005 opäť nadobudla zápornú hodnotu. V roku 2006 intenzita migračného salda nadobudla kladnú hodnotu 3,13 ‰. Migráciu obyvateľstva spôsobuje viacero faktorov ako zmena pracoviska, štúdium, zdravotné dôvody, sobáš, rozvod a podobne.

2.2.2.3 Celkový pohyb obyvateľstva

Celkový pohyb obyvateľstva je výsledok prirodzeného a migračného pohybu, prejavuje sa ako globálny prírastok, alebo úbytok obyvateľstva. Význam tohto ukazovateľa súvisí so schopnosťou charakterizovať dlhodobý i krátkodobý vývoj populácie a nevyhnutné je aj jeho použitie v prognózach vývoja obyvateľstva.

Celkový prírastok alebo úbytok obyvateľstva určuje vzťah medzi prirodzeným prírastkom a migračným prírastkom. Vzhľadom na skutočnosť, že prirodzený prírastok je výsledkom dvoch zložiek (natality a mortality) a rovnako aj migračný prírastok sa skladá z dvoch zložiek (imigrácie a emigrácie), celkový prírastok je funkciou týchto štyroch elementov

$$P = \frac{N - M + I - E}{S} * C.$$

Tab. č.8: Celkový prírastok obyvateľstva v obci Zlatná na Ostrove v rokoch 2000-2006

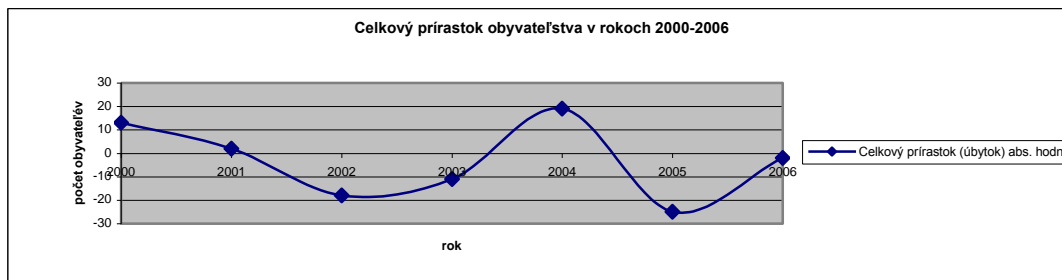
Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkový prírastok / úbytok (abs.)	13	2	-18	-11	19	-25	-2
Celkový prírastok / úbytok (‰)	6,1	0,9	-7,7	-4,5	7,7	-9,8	-0,8

Zdroj: Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2007

Celkový prírastok obce Zlatná na Ostrove sa stále mení, spôsobuje to fakt, že sa táto veličina skladá zo štyroch hodnôt imigrácie, emigrácie, natality a mortality. V roku 2005 bol

celkový úbytok v obci osemkrát väčší ako celkový úbytok v nitrianskom kraji, kde dosiahol hodnotu 1,2 ‰. Celkovo však celkový prírastok do roku 2003 klesal, v roku 2004 stúpol na hodnotu 7,7‰ (tab. č. 8). V rokoch 2005 a 2006 bol zaznamenaný úbytok obyvateľstva, pričom v roku 2005 nadobudol úbytok obyvateľstva najvyššiu hodnotu (graf č. 2).

Graf č. 2: Celkový prírastok obyvateľstva v rokoch 2000-2006

Zdroj: Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2007

2.2.3. Štruktúra obyvateľstva

Medzi najvýznamnejšie charakteristiky demografickej štatistiky sa zaraďuje štruktúra obyvateľstva. Napriek tomu, že sa pri hodnotení štruktúry obyvateľstva používajú okamihové veličiny, treba všetky charakteristiky štruktúry chápať a interpretovať dynamicky, historicky. Statické veličiny štruktúry sú výsledkom predchádzajúceho populačného vývoja. Súčasná štruktúra obyvateľstva určitej jednotky ovplyvňuje významnou mierou aj budúce demografické procesy, formovanie štruktúr a je veľmi dôležité zohľadniť ju pri populačnom plánovaní a prognózach (Mládek, 1985).

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia

Štruktúra obyvateľstva podľa týchto znakov patrí medzi základné charakteristiky obyvateľstva. Okrem toho, že poskytujú veľmi dôležité informácie o obyvateľstve, majú aj veľký význam pre mnoho ďalších demografických a geografických charakteristík.

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia sa najčastejšie vyjadruje dvoma spôsobmi. Prvý z nich vyjadruje percentuálny podiel žien a mužov z celkového počtu obyvateľov. Inú možnosť vyjadruje index maskulinity I_m alebo index feminity I_f , ktoré udávajú vzájomný podiel osôb jedného pohlavia k druhému.

$$I_m = \frac{M}{\check{Z}} * c \quad I_f = \frac{\check{Z}}{M} * c$$

kde M je počet mužov sledovaného súboru osôb, Ž počet žien, c- konštanta, najčastejšie sa používa hodnota 1000 (Mládek,1985).

Tab. č.9: : Index maskulinity a feminity v obci Zlatná na Ostrove v rokoch 2000-2006

Rok	Ženy		Muži		Index maskulinity (%)	Index feminity (%)
	abs.	%	abs.	%		
2000	1056	49,4	1082	50,6	1024,6	975,9
2001	1090	48,7	1148	51,3	1053,2	949,5
2002	1132	48,6	1199	51,4	1059,2	944,1
2003	1172	48,4	1251	51,6	1067,4	936,8
2004	1204	48,6	1271	51,4	1055,6	947,3
2005	1249	48,9	1302	51,1	1042,4	959,3
2006	1245	48,8	1303	51,2	1046,6	955,5

Zdroj: Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2007

Z tabuľky Index maskulinity a feminity v obci Zlatná na Ostrove v rokoch 2000-2006 vyplýva, že v obci prevláda mužská populácia, v období od roku 2000-2006 každý rok dosahuje maskulinita vyššie hodnoty ako feminita. Najmenší rozdiel medzi počtom mužov a žien bol zaznamenaný v roku 2000, kedy bolo v obci o 26 mužov viac ako žien. V roku 2003 bol v obci zaznamenaný najväčší rozdiel medzi počtom mužov a žien, kedy bolo v obci o 79 mužov viac ako žien.

Veková štruktúra obyvateľstva

Najčastejšie používaný spôsob interpretácie vekovej štruktúry obyvateľstva podáva veková pyramída. Popri vekovej štruktúre umožňuje grafický spôsob zobrazit' aj štruktúru obyvateľstva podľa pohlavia. Podstatou vekovej pyramídy sú dva spojené grafy – histogramy početnosti mužov a žien. Po ich požadovanom otočení sa vo výslednom grafe zobrazuje na horizontálnej osi početnosť obyvateľov a na vertikálnej vekové kategórie. Ľavá časť grafu zobrazuje hodnoty pre mužské obyvateľstvo, na pravej strane sú údaje pre ženy.

Veková pyramída obce Zlatná na Ostrove z rokov 2000 a 2005 (príloha č.10) má zúženú základňu, ktorá je dôsledkom stáleho znižovania počtu narodených. Zobrazuje regresívny typ vekovej štruktúry, v ktorom je relatívne malá detská zložka obyvateľstva a populácia má nedostatočnú reprodukciu. Mužské obyvateľstvo má vo vekových pyramídach z rokov 2000 a 2005 vyrovnanejší priebeh ako ženské. Vo vekovej pyramíde v roku 2000 je najväčší rozdiel vo vekovej kategórii 35-39, kde je počet mužov o 37 viac ako žien. Ženy prevyšujú počet mužov o 26 vo vekovej kategórii 65-69. V roku 2005 muži prevyšujú počet žien o 38 vo vekovej kategórii 40-44 rokov, naopak prevahu žien pozorujeme vo vekovej kategórii 70-74,

kde je počet žien o 31 vyšší ako počet mužov. Priemerný vek obyvateľstva v roku 2000 bol 36,8 a v roku 2005 priemerný vek stúpol na hodnotu 37,9. Priemerný vek mužov v roku 2000 bol 36,5 rokov, v roku 2005 poklesol na hodnotu 35,1 rokov. Priemerný vek žien dosahoval v roku 2000 hodnotu 38,7 rokov a táto hodnota k roku 2005 stúpila na hodnotu 39,3 rokov. Index starnutia obyvateľstva rastie v roku 2000 mal hodnotu 104 a v roku 2005 už 119, čo znamená, že obyvateľstvo obce má regresívny charakter.

Štruktúra obyvateľstva podľa biologického veku

Štruktúra obyvateľstva podľa biologického veku rozdeľuje obyvateľstvo do troch vekových skupín. V prvej skupine je obyvateľstvo vo veku 0-14 rokov, do tejto skupiny patrilo v roku 2004 v obci Zlatná na Ostrove 418 obyvateľov z toho 191 bolo žien a 227 mužov. Druhú vekovú skupinu tvorí obyvateľstvo vo veku 15-49 rokov, táto skupina je najpočetnejšia, tvorí takmer 55% z celkového počtu obyvateľov, 1352 obyvateľov, z toho 627 žien a 725 mužov. Tretiu vekovú skupinu tvorí obyvateľstvo vo veku 50 a viac rokov, v tejto vekovej skupine je 705 obyvateľov obce Zlatná na Ostrove, z tohto počtu je 387 žien a 318 mužov. Prevažuje predreprodučná veková skupina nad poreprodukčnou, čo je podľa typológie G. Sunbärga progresívna veková štruktúra.

Štruktúra obyvateľstva podľa produktivity rozdeľuje obyvateľstvo do troch skupín: obyvateľstvo predproduktívneho, produktívneho a poproduktívneho veku. Horná hranica produktívneho veku je iná u mužov a iná pri ženách, kým horná hranica produktivity žien je 55 rokov, pri mužoch je to 60 rokov.

V obci Zlatná na Ostrove bolo v roku 2004 v predproduktívnom veku t.j. vo veku 0-14 rokov 550 obyvateľov z toho bolo 248 žien a 302 mužov. V produktívnom veku bolo 792 žien, teda ženy vo veku 15-54 rokov a 870 mužov vo veku 15-59 rokov. Celkovo bolo v roku 2004 v produktívnom veku 1662 obyvateľov. Žien v poproduktívnom veku teda vo veku 55 a viac bolo 212 a mužov vo veku 60 a viac bolo 151. Celkovo bolo v poproduktívnom veku 363 obyvateľov.

Graf č. 3: Štruktúra obyvateľstva podľa produktivity v r. 2005

Zdroj: Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2007

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie sa so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Tab. 10: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	68,63	76,02
Nitriansky kraj	68,43	76,94
SR	68,82	76,79

Zdroj: SAŽP, 2003

Poznámka: údaje za roky 1998-2000

Nekoordinovaná exploatácia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Tab. 11: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Zlatná na Ostrove			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	45	39	84	3,3
3 - 4	27	24	51	2
5	14	9	23	0,9
6 - 9	74	63	137	5,3
10 - 14	103	78	181	7,1
15	13	16	29	1,1
16 - 17	37	39	76	3
18 - 19	47	41	88	3,4
20 - 24	102	103	205	8
25 - 29	115	114	229	8,9
30 - 34	112	97	209	8,1
35 - 39	103	70	173	6,7
40 - 44	91	86	177	6,9
45 - 49	96	97	193	7,5
50 - 54	90	73	163	6,4
55 - 59	64	65	129	5
60 - 64	46	53	99	3,9
65 - 69	33	67	100	3,9
70 - 74	41	52	93	3,6
75 - 79	29	45	74	2,9
80 - 84	6	15	21	0,8
85+	2	15	17	0,7
Nezistený vek	7	8	15	0,6
Spolu	1297	1269	2566	100

Zroj: ŠÚ SR SODB 2001

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989). Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x100), tak jeho hodnota od roku 2001 klesá, čo svedčí o starnutí obyvateľstva obce.

Národnostnú štruktúru obce Zlatná na Ostrove tvorí päť národnostných skupín: slovenská, maďarská, rómska, česká a ukrajinská. Najväčšie zastúpenie má maďarská národnosť, v roku 1991 tvorilo 92,6% obyvateľstva práve obyvateľstvo tejto národnosti, v roku 2001 to bolo 90,5% obyvateľstva obce. Tento pokles ovplyvnil pohyb obyvateľstva, prisťahovaní, ale tiež uzatváranie zmiešaných manželstiev. Prevala maďarskej národnosti je ovplyvnená tým, že územie obce sa nachádza v hraničnom pásme s Maďarskou republikou, ale i fakt, že územie obce bolo v prvej tretine 20. storočia pripojené k Maďarskej republike.

Slovenskú národnosť v obci Zlatná na Ostrove malo v roku 1991 6,5% obyvateľov, v roku 2001 tento počet stúpol na 8%. K rómskej národnosti sa v roku 2001 hlásilo 0,5% obyvateľstva, ukrajinskej 0,1% a českej 0,6%.

Obyvateľstvo obce Zlatná na Ostrove z hľadiska náboženského zloženia je rozdelené na veriacich, obyvateľov bez vyznania, ktorí tvoria 10,3% a obyvateľstvo s nezisteným vierovyznaním. Veriace obyvateľstvo tvoria príslušníci viacerých náboženských skupín, väčšinu veriacich tvoria príslušníci rímskokatolíckeho vierovyznania 47,2%, reformovaného kresťanského vyznania 25,6%, evanjelického 1%, gréckokatolíckeho vyznania je 0,5% a 0,1% tvorí obyvateľstvo pravoslávneho vyznania.

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Tab. 12: Percentuálne zastúpenie národnostného zloženia obyvateľstva

Národnosť	Zlatná na Ostrove		
	1991	2001	Rozdiel v bodoch
Slovenská	6,5	8,00	1,5
Maďarská	92,6	90,5	-2,1
Rómska	-	0,5	0,5
Ukrajinská	-	0,1	0,1
Česká	0,8	0,6	0,2

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 13: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania v roku 2001

Náboženské vyznanie/ cirkev	Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v %
Rímskokatolícka cirkev	47,2
Gréckokatolícka cirkev	0,5
Pravoslávna cirkev	0,1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	0,7
Reformovaná kresťanská cirkev	25,6
Evanjelická cirkev metodistická	0,2
Bratská jednota baptistov	0,2
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0,5
Bez vyznania	20,5
Nezistené, iné	4,6

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity

Tento druh pohybu obyvateľstva zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) sú ľudia, ktorí majú zamestnanie, alebo sú nezamestnaní, ale prácu si aktívne hľadajú, alebo sa budú môcť po dočasnom uvoľnení z práce vrátiť. Nezamestnaný musí byť evidovaný na úrade práce.

V roku 2001 bolo v obci Zlatná na Ostrove 1360 ekonomicky aktívnych osôb, z tohto počtu bolo 747 mužov a 613 žien. V okrese Komárno ekonomicky aktívnych bolo v tomto roku 55671 obyvateľov, teda ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Zlatná na Ostrove tvorí takmer 2,5% z celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v okrese Komárno.

Nezamestnanosť je hlavný problém modernej spoločnosti, problém, ktorý je spojený s existenciou trhu práce vtedy keď dochádza k nerovnováhe medzi ponukou a dopytom pracovnej sily. Je to stav keď ponuka pracovnej sily je väčšia ako dopyt po tejto pracovnej sile.

Oficiálna definícia nezamestnanosti je spojená s delením obyvateľstva na ekonomicky aktívne a neaktívne. Nezamestnaný musí byť evidovaný na úrade práce. Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo to sú ľudia, ktorí nemajú zamestnanie, ale nemajú záujem aktívne hľadať prácu.

Miera evidovanej nezamestnanosti v roku 2004 dosahovala 20,55% a v roku 2005 14,57%. Pokles miery nezamestnanosti spôsobilá úzka spolupráca ÚPSVaR v Komárne so zamestnávateľmi v Maďarskej republike, ako aj postupný prírlev zahraničných investorov do širšieho regiónu a neposlednom rade aj možnosti uplatnenia sa na trhu práce EÚ.

V čase SODB 2001 v obci bolo 507 detí a žiakov ZŠ a 106 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštátnym priemerom: len 0,7 % obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 1,9%).

Tab. 14: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	145	43	188	8
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	-	-	-	-
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	-	-	-	-
Priemyselná výroba	165	125	290	175
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	22	3	25	19
Stavebníctvo	54	11	65	18
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	54	73	127	53
Hotely a reštaurácie	5	11	16	8
Doprava, skladovanie a spoje	21	20	41	25
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	15	17	13
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	16	3	19	11
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	16	31	47	18
Školstvo	8	28	36	17
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	5	21	26	16
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	11	9	20	8
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	223	220	443	36
Spolu	747	613	1360	425

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných prírodných podmienok najmä proces rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

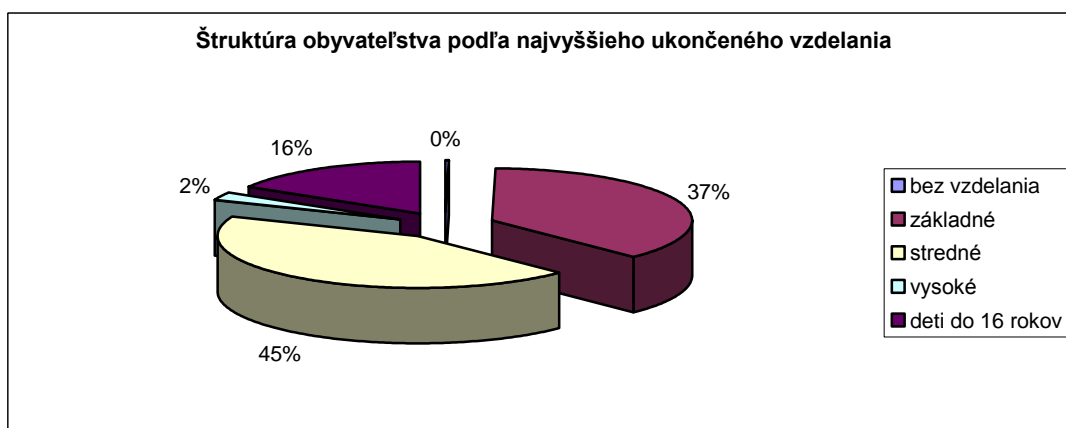
Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2001 ešte 145 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 11 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2001 bol 1 360). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v okrese Komárno je stále ešte nízka), avšak blízkosť maďarských priemyselných areálov – v meste Komárom – umožnila uplatnenie sa priemyselnej pracovnej sily.

Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho skončeného vzdelania

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z faktorov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Deti do 16, ktoré nemajú ukončené žiadne vzdelanie bolo v roku 2001 v obci 494. Bez školského vzdelania bolo evidovaných 9 obyvateľov. Najvyššie ukončené vzdelanie základné v roku 2001 malo 909 obyvateľov, čo tvorí 37 % z celkového počtu obyvateľstva (graf č.4). Celkovo 45 % obyvateľstva má ukončené stredné vzdelanie. Vzdelanie bez maturity malo ukončené 664 obyvateľov. Úplné stredné vzdelanie s maturitou malo ukončené 310 obyvateľov, z toho 87 obyvateľov malo stredné učňovské a 223 obyvateľov malo ukončené stredné odborné vzdelanie. Úplné stredné všeobecné vzdelanie malo ukončené 99 obyvateľov. Ukončené vysokoškolské vzdelanie malo v obci 53 obyvateľov, z toho 2 mali ukončené doktorandské vzdelanie.

Graf č.4 : Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2007

Tab. 15: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	366	543	909
Učňovské (bez maturity)	422	199	621
Stredné odborné (bez maturity)	28	15	43
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	50	37	87
Úplné stredné odborné (s maturitou)	90	133	223
Úplné stredné všeobecné	24	75	99
Vyššie	3	1	4
Vysokoškolské bakalárske	3	6	9
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	23	19	42
Vysokoškolské doktorandské	1	1	2
Vysokoškolské spolu	27	26	53
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	14	17	31
- technické	7	3	10
- ekonomické	5	5	10
- poľnohospodárske	1	0	1
- ostatné	0	1	1
Ostatní bez udania školského vzdelania	12	12	24
Ostatní bez školského vzdelania	5	4	9
Deti do 16 rokov	270	224	494
Úhrn	1297	1269	2566

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry, rurálny charakter územia, neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce.

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Zlatná na Ostrove nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

V súčasnosti vzrastá podiel podnikateľov, avšak znižuje sa podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na relatívne dobrej úrovni. Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) – veľa ľudí začalo podnikat' z núdze.

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru. Nezamestnanosť je hlavný problém modernej spoločnosti, problém, ktorý je spojený s existenciou trhu práce vtedy keď dochádza k nerovnováhe medzi ponukou a dopytom pracovnej sily. Je to stav keď ponuka pracovnej sily je väčšia ako dopyt po tejto pracovnej sile.

Oficiálna definícia nezamestnanosti je spojená s delením obyvateľstva na ekonomicky aktívne a neaktívne. Nezamestnaný musí byť evidovaný na úrade práce. Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo to sú ľudia, ktorí nemajú zamestnanie, ale nemajú záujem aktívne hľadať prácu.

Miera evidovanej nezamestnanosti v roku 2004 dosahovala 20,55% a v roku 2005 14,57%. Pokles miery nezamestnanosti spôsobilá úzka spolupráca ÚPSVaR v Komárne so zamestnávateľmi v Maďarskej republike, ako aj postupný prílev zahraničných investorov do širšieho regiónu a neposlednom rade aj možnosti uplatnenia sa na trhu práce EÚ.

Súčasnú mieru nezamestnanosti spôsobujú zmeny v poľnohospodárskom družstve, prepúšťanie z priemyselných podnikov a ich zatváranie. Najväčším problémom súčasného trhu práce je vysoká miera dlhodobo nezamestnaných osôb, ako aj malé možnosti uplatnenia sa na trhu práce u ľudí vo veku nad 40 rokov.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných poukazuje najzraniteľnejšie skupiny, sú to skupiny s najnižším vzdelaním a nízkou kvalifikáciou. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatňovaní sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jej nízkych možnostiach na rekvalifikáciu. Toto poukazuje na nízku flexibilitu pracovnej sily a zároveň na jednostranne orientované kvalifikačné možnosti v regióne.

V prvom polroku 2004 priemerná mzda v okrese Komárno bola 12 021 Sk – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 16 614 Sk. Nízka úroveň nominálnej mzdy v sledovanom regióne je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (dominancia poľnohospodárstva), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností. Príjmy obyvateľov riešeného územia sú pod okresným priemerom.

Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V blízkej budúcnosti bude treba sústrediť pozornosť na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a väčšinou majú nevyhovujúcu kvalifikáciu, dôsledkom čoho je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí poberajú starobné dôchodky (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Takíto občania väčšinou poberajú invalidné dôchodky.

Ďalšou skupinou ľudí, ktorých ohrozuje riziko sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

2.2.4. Domový a bytový fond

Úroveň bývania je jednou zo základných ukazovateľov životnej úrovne obyvateľstva. Jeho vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

K základným predpokladom riešenia nepriaznivej situácie, ktorú spôsobujú činitele ako nepriaznivý demografický vývoj, odchod mladých ľudí do miest či nízka ekonomická aktivita spočíva vo vytváraní priaznivých podmienok na bývanie.

V období SODB 2001 v obci domový fond tvorilo 749 jednotiek, z toho rodinných domov bolo 731 (97,6 %), 11 (1,5 %) bytových domov a 7 ostatných budov. Z tohto počtu bolo 684 rodinných domov, všetky bytové jednotky a ostatné budovy trvale obývaných. Neobývané rodinné domy sú určitou perspektívou pre skvalitňovanie domového fondu, keďže ich rekonštrukciou by sa zvýšila ich vybavenosť, a poskytl by ubytovanie ďalším obyvateľom obce.

V marci 2007 obec odovzdala dva nové bloky nájomných bytov s 12 bytovými jednotkami, do ktorých sa nasťahovalo 12 mladých rodín.

Táto skutočnosť svedčí o trende nárastu výstavby bytov v obci, ktorý bude udržateľný aj v strednodobom horizonte (v období 2007-2013 budú vymerané ďalšie nové stavebné pozemky).

Tab. č.15: Vývoj počtu domov v obci Zlatná na ostrove v rokoch 1880 – 2006

Rok	Počet domov
1880	289
1890	251
1900	286
1910	317
1921	335
1930	365
1950	387
1961	509
1970	600
1991	707
2001	749

Zdroj: OÚ, 2006

Bývanie a úroveň bývania sú dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt okrem materiálnej funkcie prirodzených potrieb rodiny ako základnej

jednotky spoločnosti, je zároveň výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Celkovú úroveň bývania ovplyvňuje predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo popri celkovom počte bytov a ich vybavení ovplyvňuje aj demografická skladba obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo v období rokov 1991-2001 k pozitívnemu vývoju. Priemerná veľkosť obytnej plochy v m² na 1 osobu je nad celoštátnym priemerom, v obci Zlatná na Ostrove na jednu osobu pripadne obytná plocha 18,3 m² (celoštátny priemer je 17 m²). Priemerný počet obytných miestností na 1 byt je 3,51 (celoštátny priemer je 3,21). Priemerný počet osôb na 1 obytnú miestnosť je 0,99 táto hodnota sa zhoduje s celoštátnym priemerom.

Dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností, ktoré je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému, týka sa to predovšetkým mladých rodín.

Tab. 16: Trvale obývané byty podľa druhu budovy a kategórie bytu v roku 2001

kategórie	rodinné domy		bytové domy		ostatné budovy		domový fond spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
I. kat.	431	91,50	36	7,64	4	0,85	471	100
II. kat.	133	97,08	3	2,19	1	0,73	137	100
III. kat.	48	100	0	0	0	0	48	100
IV. kat.	71	84,52	10	11,90	3	3,57	84	100
spolu	683	92,30	49	6,62	8	1,08	740	100

Zdroj: SODB 2001

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch. Bytový fond obce má priemerný štandard vybavenosti v porovnaní s celoštátnymi údajmi: v obci 63,65 % bytového fondu patrí do 1. kategórie (do najvyššej kategórie), do druhej kategórie patrí 18,51 % bytov, 6,49 % bytov tvorí 3. kategóriu, kým 11,35 % bytov do 4. kategórie. Pre porovnanie celoslovenské hodnoty daných ukazovateľov sú: 77,8% tvoria byty I. kategórie, 11,8 % bytov je z II. kategórie, III. kategóriu tvorí 2,9 % a najnižšiu teda IV. Kategóriu tvorí 7,5% zo všetkých bytov.

Priemerný vek domového fondu v obci je 36 rokov, rodinné domy majú v priemere 36 rokov, bytové domy 27 rokov a ostatné budovy 31 rokov, tieto hodnoty sú priaznivé, pretože vek domu ovplyvňuje jeho zariadenie a kvalitu bývania.

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že spoločne hospodária.

Pri SODB v roku 2001 bolo v obci 735 bytových domácností, 897 cenзовých domácností a 831 spoločne hospodáriacich domácností. Malý rozdiel medzi uvedenými kategóriami domácností naznačuje, že v prevažnej väčšine býva v jednom byte jedna censová domácnosť. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnilo predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj počet ovdovených ako aj rozvodov.

Cenzové domácnosti delíme na úplné, v ktorých bývajú rodičia s deťmi a neúplné. Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností je prevládajúcim typom domácností tvoria 61,3 %. Neúplné domácnosti tvoria 13,6 % všetkých cenзовých domácností, kým podiel jednotlivcov v rámci všetkých cenзовých domácností je 25,1 %, pričom celoštátny podiel týchto domácností je 30,0%. Nárastu počtu neúplných rodín u plynulom desaťročí spôsobuje najmä stúpajúca rozvodovosť, ktorá je nepriaznivým javom aj hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkostná skladba cenзовých domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 4 členná domácnosť. Úplné domácnosti so závislými deťmi majú 15,27 %-ný podiel na celkovom počte cenзовých domácností.

Tab. 17: Cenzové domácnosti rodinné podľa počtu závislých detí

Počet závislých detí	Úplné rodiny		Neúplné rodiny
	ženy ekonomicky aktívne	ženy ostatné	
1	126	14	30
2	112	7	17
3	15	2	4
4+	7	3	3
Spolu	260	26	54

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 18: Zloženie domácností podľa typu a počtu členov

Domácnosti	Domácnosti s počtom členov						Domácnosti spolu
	1	2	3	4	5	6+	
Bytové:							
s 1 CD	124	117	147	137	44	36	605
s 2+ CD	0	3	8	21	41	57	130
spolu	124	129	155	158	85	93	735
Hospodáriace:							
s 1 CD	175	151	178	168	58	40	770
s 2+ CD	0	0	3	12	27	19	61
spolu	175	151	181	180	85	59	831
Cenzové:							
úplné:							
bez závislých detí	0	119	88	30	13	14	264
so závislými deťmi	0	0	89	137	39	21	286
spolu	0	119	177	167	52	35	550
neúplné:							
bez závislých detí	0	31	18	10	5	4	68
so závislými deťmi	0	21	22	5	2	4	54
spolu	0	52	40	15	7	8	122
viacčlenné nerodinné	0	20	4	2	1	0	27
jednotlivci:							
vo vlastnom byte	152	0	0	0	0	0	152
v inom byte	45	0	0	0	0	0	45
podnájomníci	-	-	-	-	-	-	-
spolu	197	0	0	0	0	0	197
úhrn	197	191	221	184	60	43	896

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

V obci 58,65 % trvale obývaných bytov má ústredné kúrenie lokálne, ústredné kúrenie na plyn má 52,3 % trvale obývaných bytov, etážové kúrenie má 79 bytov (1,06 %) vykurovanie na kachle má 181 domácností t.j. 24,46 %. V čase SODB 2001 v jednom byte bolo ústredné kúrenie diaľkové.

Z hľadiska ochrany životného prostredia má veľký význam použité palivo. V záujmovom území plynofikácia je na pomerne dobrej úrovni, pretože v čase SODB 2001 74,5% trvale obývaných bytov používalo na vykurovanie plyn.

Tab. 19: Vybavenie trvale obývaných bytov I.

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	740	2 561
z toho:		
s plynom zo siete	576	1970
s vodovodom		
v byte	691	2 384
mimo bytu	8	43
bez vodovodu	15	47
nezistené	26	87
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	-	-
septik (žumpa)	715	2 474
so splachovacím záchodom	606	2 155
s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	679	2 330

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

Tab.20: Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	1	4
Ústredné kúrenie lokálne	434	1 522
na pevné palivo	32	121
na plyn	387	1 360
elektrické	11	30
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	10	35
na plyn	60	191
ostatné	9	36
Kachle		
na pevné palivo	78	287
elektrické	1	1
plynové	100	307
ostatné	2	4
Iné	45	175
Spolu	740	2561

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2001

2.3. Infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektívnosť dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Dopravnú sieť v katastri obce tvorí železničná trať, cestná sieť a trasa lodnej dopravy po Dunaji. V katastrálnom území obce sa nachádza železničná trať v dĺžke 4,5 km, a je súčasťou železničnej trasy Bratislava – Komárno (trať č. 131), po tejto trati prejde denne okolo 20 vlakových súprav, a to buď osobných, alebo nákladných.

Z hľadiska cestnej dopravy je významnou cestou 7,5 km dlhý úsek cesty I/63 smerujúcej z Bratislavy do Štúrova, táto cesta sa tiahne južnejšie od železničnej trate, po celej dĺžke katastra. Táto cesta je dosť frekventovaná – cca 6 000 automobilov za 24 hodín, čo svedčí o jej význame (Podhorský, F. in Miklos 2002). Tento úsek je úsekom častých dopravných nehôd, pretože rovný a jednoduchý terén zrádza mnohých vodičov. Ďalšie cesty, ktoré sa v katastri vyskytujú sú vedľajšie cesty a cesty nižšej triedy, tieto cesty sú menej udržiavané a vo väčšine prípadov spájajú obec s jej osadami. Takáto cesta spája obec s Veľkým Lélom, Hornou Zlatnou, Ontopou, ale tiež poľné cesty, ktoré slúžia na poľnohospodárske účely.

V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších

cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a opлотeniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov, chodníky pre chodcov sú vybudované len v krátkych úsekoch. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie a ich údržbu.

Pozitívom pre cestnú dopravu v riešenom území je, že Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja navrhuje rezervovať koridor pre výhľadovú úpravu cesty I/63 v úseku hranice kraja s Trnavským krajom – Komárno – Štúrovo na požadovanú kategóriu I. triedy (C11,5/80).

Železničná doprava

Obec Zlatná na Ostrove nie je priamo napojená na európsky železničný systém, v obci sa nachádza železničná stanica Zlatná na Ostrove a jedna zastávka v Hornej Zlatnej.

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do okresného centra Komárno (12 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (87 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútro sídelných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,

- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

Cez riešené územie priamo prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, medzinárodná Dunajská cyklistická cesta.

Letisko s verejnou dopravou osôb a nákladov sa nachádza v 87 km vzdialenosti v Bratislave, resp. na území Maďarska v Budapešti. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Južnou časťou katastra obce Zlatná na Ostrove prechádza Dunajská magistrálna vodná cesta E80.

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Na zásobovanie obyvateľov obce sa využívajú výlučne zdroje podzemnej vody. Obec je napojená na skupinový vodovod SKV- Komárno, ktorý vznikol prepojením samostatných vodovodov mesta Komárno a obce Zlatná na Ostrove. Zdroj vody sú studne na Alžbetinskom ostrove v Komárne. Ich pôvodná odporúčaná výdatnosť 393 l/s bola v dôsledku ochranných opatrení realizovaných v rámci VD Gabčíkovo znížená na 293 l/s. V Zlatnej na Ostrove je vodojem s objemom 100 m³, pôvodné studne s výdatnosťou 6 l/s boli z dôvodu zhoršenej kvality vody vyradené.

V obci prevažuje poľnohospodárska výroba, odbery úžitkovej vody sa viažu hlavne na pestovanie agrokultúr, uplatňovaním doplnkových závlah, t.j. doplnenie prirodzenej vlhky poľnohospodárskych plodín zavlažovaním povrchovou vodou z jednotlivých kanálov.

Možnosti vodného potenciálu územia sú z hľadiska prírodných a hydrologických pomerov viazané na tok Dunaja. Ostatná časť vodnej siete je reprezentovaná melioračnými kanálmi. Ich úlohou je zabezpečiť dostatok vody pre závlahy, resp. prebytok bezpečne odvádzať do recipientov. Vodný potenciál povrchových vôd ovplyvňujú regulácie odtoku technickými úpravami a zariadeniami. Tieto majú zabezpečiť rovnomerné časové rozloženie prietokov, zachytávajú a redukujú povodňovú vlnu, slúžia na zachytávanie splavenín,

umožňujú riediť koncentráciu znečistenia v toku, zabezpečujú dostatok vody na poľnohospodárske účely.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť a ČOV v obci nie je vybudovaná. Odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov. Vzhľadom na neprítomnosť týchto zariadení je vysoká požiadavka na dobudovanie kanalizačných rozvodov, čo má zároveň výrazný dopad na čistotu a ochranu spodných vôd. Vybudovaním splaškovej a dažďovej kanalizácie by sa znížila zaťaženosť životného prostredia, tiež by sa zvýšila ochrana vodných zdrojov a kvalita pitnej vody. Čistota povrchových vôd by sa zaistila napojením obce na kanalizačnú sústavu a ČOV. Zvýšenie kvality vôd je potrebné zosúladiť so štandardami EÚ, pre zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody pre obyvateľstvo a na poľnohospodárske účely.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec je zásobovaná elektrickou energiou dodávanou z nadradených prenosových liniek VVN 110 kV prostredníctvom energetických uzlov 110/22 kV rozvodní a transformovní a následne prenosových sústav vysoko a nízko napäťových. Obec je napojená na rozvodňu v Komárne, ktorá je napájaná 110 kV vedením z liniek Dunajská Streda, Veľký Meder a Nové Zámky. Z rozvodne vedú zásobovacie vedenia vysoko napäťové 22 kV. Elektrická energia je dostupná vo všetkých lokalitách ľudských aktivít.

V súčasnosti obec je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá (o intenzite 125 W, 250 W) sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

Zásobovanie plynom

V obci prevažuje individuálne zásobovanie teplom. Až 77 % obyvateľov obce vykuruje svoje domy plynom, osady nie sú plynofikované, a preto ich obyvatelia využívajú na kúrenie elektrickú energiu, resp. kúria tuhými palivami. Obec Zlatná na Ostrove je napojená na hlavný plynovod VTL Južné Slovensko, ktorého trasa je Bratislava – Komárno. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Riešeným územím prechádzajú diaľkové telefónne káble. V obci sa nachádza miestna sieť, tá je vybudovaná aj v rekreačnom areáli.

Obec má dobré GSM pokrytie od oboch mobilných operátorov: Orange a.s. a T-Mobile a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet.

Telekomunikačná sieť je usporiadaná tak, aby sa dosiahlo jej najlepšie a najhospodárnejšie využitie. Z hľadiska organizačného usporiadania telekomunikácií, je obec začlenená do primárnej oblasti Nové Zámky. Digitálna telefónna ústredňa HOST Komárno je pripojená digitálnymi okruhmi na primárne centrum Nové Zámky a sekundárne centrum Bratislava. Nachádzajú sa tu telekomunikačné zariadenia a televízne káblové rozvody rôznych prevádzkovateľov, T-mobile a.s. tu prevádzkuje elektrické prípojky uložené v zemi tieto sa nachádzajú na osade Ontopa.

2.4. Hospodárske pomery obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja agroturizmu, priemyslu a poľnohospodárstva sa Zlatná na Ostrove môže stať prosperujúcou obcou.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselnopoľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

2.4.1. Výrobná sféra

2.4.1.1. Poľnohospodárstvo

Riešené územie leží v poľnohospodársky najvyužívanejšej časti Slovenska – patrí do poľnohospodárskej prírodnej oblasti teplých nížin, tradičná špecializácia, blízkosť trhu a ďalšie faktory ho predurčujú na intenzívne využívanie. Záujmový región patrí do kukuričnej výrobnnej oblasti (v rámci nej do podoblasti kukuričnej K-1), ktorá je vhodná na pestovanie všetkých teplomilných plodín. Poľnohospodárstvo je rozhodujúce odvetvie mezopriestoru obce, vplývajúce na hospodársky a sociálny rozvoj (Zelenský, 2002).

Celková výmera pôdneho fondu v katastri obce je 3 540,7 ha, z čoho najväčší podiel 72,77 % tvorí poľnohospodárska pôda, lesné pozemky zaberajú 38,49 ha, vodné plochy 360,6 ha, zastavané plochy zaberajú 184,5 ha a ostatné plochy zaberajú 379,3 ha. Poľnohospodárska pôda v katastri obce zaberá najväčšiu plochu až 72,77 %, čo svedčí o poľnohospodárskom charaktere obce.

Tab. 21: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Poľnohospodársky pôdny fond		
	m ²	%
orná pôda	25 780 995	91,08
vinice	44 788	0,17
zahrady	471 049	1,83
ovocné sady	22 178	0,09
trvalé trávnaté porasty	1 761 701	6,83

Poznámka: Údaje k 1.1.2005

Zdroj: VUGK, 2005

Výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v katastrálnom území obce predstavuje 72,77 % t.j. 2577 ha z celkovej výmery. Podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda je vysoký: 91,12 %. Agronomická hodnota poľnohospodárskych pôd je znížená nedostatkom vlhky vo vegetačnom období. V rámci stabilizácie úrod poľnohospodárskych plodín sa tu preto budovali rozsiahle závlahové stavby.

Poľnohospodárstvo má na území obce dlhú tradíciu, spolu s rybolovom tvorilo hlavný zdroj obživy, dnes je poľnohospodárska výroba na ústupe a v obci sa začína rozvíjať priemysel.

Obyvatelia obce pestovali najmä obilniny, ktoré mleli v obecnom mlyne Katinka a spracovanú múku zväžali do Komárna, keďže tunajší mlynári patrili do komárňanského cechu mlynárov. Od tradičného k alternatívneho poľnohospodárstvu sa prešlo v roku 1945 kedy bol založený štátny majetok, a v roku 1949 bolo založené JRD. JRD vzniklo zlučovaním majetku samostatných roľníkov – kolektívizáciou. Statky roľníkov sa zlučovali a spoločne obhospodarovali, vznikali majere a prvé budovy poľnohospodárskeho charakteru. V prvých rokoch kolektívizácie bolo cieľom výroby dorobiť, a cieľom bolo spochodniť proces poľnohospodárskej výroby v dvoch spoločensko–vlastníckych formách a to poľnohospodárske družstvá rôznych typov a štátnych majetkov ako celospoločensky štátne formy vlastníctva. Malých roľníkov v tomto období utláčali väčšie tieto vyššie formy vlastníctva a štát, ktorý uprednostňoval dotácie pre štátne formy vlastníctva. Malý roľník, ktorí hospodárili samostatne sa zaoberali pestovaním ovocia, najmä melónov, broskýň, marhúľ a zo zeleniny to bola najmä paprika.

Až po roku 1989 sa postavenie malých roľníkov začalo meniť vplyvom transformačného procesu. V transformačnom procese po roku 1989 novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, rozhodujúca väčšina účastníkov agrosektora je aktívna v právnej forme spol. s r.o., a samostatne hospodáriaci roľníci. Po reštrukturalizácii poľnohospodárstva v súčasnosti v poľnohospodárskej výrobe riešeného územia pracuje cca 80 osôb. Od roku 1993 sa JRD pretransformovalo na poľnohospodárske družstvo s podielovým vlastníctvom a postupne odkupovaním pozemkov od štátneho majetku získalo majoritné postavenie v obci. V roku 2006 v obci okrem poľnohospodárskeho družstva sa poľnohospodárskou činnosťou zaoberalo 13 samostatne hospodáriacich roľníkov.

Rastlinná výroba je základným výrobným odvetvím poľnohospodárskej výroby, ktorej úlohou je zaistiť výživu ľudu (buď priamo alebo nepriamo cez živočíšnu výrobu), dodávať priemyslu suroviny a zároveň zabezpečiť vhodnú ekologickú krajinnú štruktúru pre obyvateľov regiónu. Rastlinnú výrobu ovplyvňuje najmä produkčný potenciál pôd. Kataster obce patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba v obci sa zameriava prevažne na pestovanie husto siatych obilnín, kukurice, olejní a ďalších technických plodín. Vzhľadom na výhodné klimatické podmienky významné miesto má pestovanie zeleniny. Priemerná úrodnosť poľnohospodárskych plodín v roku 2005 dosiahla nasledovné hodnoty: pšenica 4,7 t/ha, raž 3,34 t/ha, kukurica 7,89 t/ha, repka 2,44 t/ha, slnečnica 2,32 t/ha. Samostatne hospodáriaci roľníci pestujú obilniny a zeleninu nielen pre vlastnú spotrebu, ale aj na trhový predaj. Firma 4fruit sa zaoberá pestovaním rajčín v hydroponickom prostredí, pričom využíva termálny prameň v Ontope.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia je chov prasníc a do roku 2006 aj hovädzieho dobytku. V minulosti sa živočíšna výroba venovala aj chovu hydiny, ale od roku 1995 sa postupne preorientovala na chov prasníc. Priemerné prírastky mladých chovných ošípaných v kg na 100 kŕmnych dní v roku 2005 bolo 39,82 kg a priemerné prírastky výkrmných ošípaných v kg na 100 kŕmnych dní bolo 59,08 kg. V roku 2006 sa v podniku chovalo 9 500 ošípaných

(Interné zdroje PD Zlatná na Ostrove).

Chovom hydiny sa v súčasnosti zaoberá firma Gamota Agro a.s., ktorá sídli na farme v Hornej Zlatnej.

Živočišna výroba väčšinou pre domáce účely je tradične realizovaná i v prídomových hospodárstvách. Chovajú sa ošípané, hovädzí dobytok i hydina (sliepky aj na produkciu vajec, kačice a morky).

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Mikropriestor obce poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (jeleň, srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac). Dávnej tradícii sa v riešenom území teší rybárstvo (a chov rýb), ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Možnosti rybolovu sú veľmi dobré, nekonečne veľa možností poskytuje rieka Dunaj, jej mŕtve rameno a ostatné vodné plochy. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

2.4.1.2. Priemysel

Rozvoj priemyslu v širšom regióne je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60. rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Zásadným problémom priemyslu je malá diverzifikácia priemyslu v obci, ako aj okrese Komárno. Takýto charakter priemyslu potom v prípade akýchkoľvek hospodárskych,

respektíve odbytových problémov, začne uvoľňovať pracovné sily a vzniká neprímerane vysoké sociálne napätie prejavujúce sa vysokou nezamestnanosťou a pod.

Priemysel v obci zastupuje prevažne elektrotechnický priemysel zameraný na výrobu káblov. Najväčším zamestnávateľom v obci je ale firma SenZo s.r.o, ktorá má sídlo v budovách bývalej základnej školy, škôlky a pekárne. Osemdesiat pracovníkov vyrába káble, ktoré vyvážajú do zahraničia. Sezónne zamestnanie nachádzajú dvanásť obyvateľov vo firme Baumpartner, zameranej na výrobu stavebných dielov. Väčšina obyvateľov obce dochádza za prácou do dvanásť kilometrov vzdialeného Komárna a maďarského Komáromu. Vďaka priemyselnému parku v Komárome sa podarilo za posledné tri roky znížiť takmer tridsaťpercentnú nezamestnanosť v obci na desaťpercentnú.

Potravinársky priemysel zastupuje firma Pickles s.r.o, ležiaca vo východnej časti obce. Zameriava sa najmä na spracovanie ovocia a zeleniny. V obci sa tiež zachoval vyše osemdesiatročný parný mlyn Katinka, ktorý získal jeho pôvodný majiteľ späť a po obnove pracuje už takmer desať rokov tak ako kedysi.

Z ostatných priemyselných odvetví sa v obci nachádza drevospracujúci priemysel, a ostatná priemyselná výroba, ktorú reprezentuje zámočnícka výroba a výroba zdravotníckych pomôcok.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

2.4.2. Nevýrobná sféra

2.4.2.1. Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: poskytovanie služieb reštauračného stravovania, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, ubytovacie služby, obchodná činnosť s ovocím, zeleninou a kvetmi, atď..

Škála poskytovaných služieb v obci Zlatná na Ostrove je pomerne nevyhovujúca, občanom poskytuje internetové, xeroxové a faxové služby nezisková organizácia Teledom. Kozmetické a kadernícke služby sú poskytované v 3 prevádzkach, sú to 2 kaderníctva, 1

kozmetický salón. Oblasť služieb pre obyvateľstvo je v obci zaastúpená malými prevádzkami, živnostníkmi, ktorí sa snažia svoje podnikanie zvládnuť sami a neprijímajú ďalších zamestnancov.

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Pri tvorbe maloobchodnej siete sa v dôsledku jej komerčného charakteru najviac prejavujú princípy trhovej samoregulácie z hľadiska štruktúrneho, kvantitatívneho a lokalizačného. Predajne sú v obci rozmiestnené nerovnomerne, sú viazané na obytné štvrte, osady Horná Zlatná a Veľký Lél majú po jednej predajni. V obci sa nachádza takmer 20 obchodných prevádzok, z toho 11 obchodov s potravinami, 5 pohostinských zariadení, jeden obchod s rozličným tovarom a jedno kvetinárstvo. Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Bankové služby v obci zabezpečuje Poštová banka a.s.,

Komplexné poštové služby pre obyvateľov obce sú zabezpečené miestnym poštovým úradom Slovenskej pošty. a.s..

2.4.2.2. Podnikateľské aktivity

K 1.1.2004 v obci bolo 158 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 90% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. č. 22: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa druhu vlastníctva k 1.1.2004

Obec	Zatiaľ nezistené	Medzinár. s prevažujúcim verejným sektorom	Súkrom. tuzemské	Družstevné	Štátne	Vlastníctvo územ. samosprávy	Vlast. združení, polit. strán a cirkvi	Zahranické	Medzinár. súkrom. sektorom	Zmiešané (kombinácia 1 až 8)	SPOLU
Zlatná na Ostrove	0	0	144	1	0	3	6	1	3	0	158

Poznámka: stav k 1.1.2004
Zdroj: ŠÚ SR, 2005

Tab.č. 23: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa formy

Obec	Živnostník	Živnostník v OR	SHS roľník	FO-slob. povolanie	Spol. s r.o.	Príspevk. org.	Združenie (zväz, spolok)	Obec, mesto
Zlatná na Ostrove	30	1	1	2	2	1	4	1

Poznámka: stav k 1.1.2004
Zdroj: ŠÚ SR, 2005

Tab. č.24: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa hlavnej činnosti

Druh činnosti	Poľnoh., poľov. a služby	Výr. potrav. a nápojov	Textilná. výr.	Odevná výr.	Drevárska výr.	Výr. z dŕmy a plastov	Výr. ostatných nekov. výr.	Výr. kovových konštr.	Výr. strojov	Výr. nábytku	Stavebníctvo	Predaj a údrž. mot. voz. a predaj poh. látok	Veľkoobchod	Maloobchod	Hotely a reštaurácie	Pozem. doprava	Vedľaj. činn. v dopr. a čim. V cest. Kanc.	Činn. v obl. Nehnut.	Výskum a vývoj	Iné obch. služby	Verejná správa	Čistenie OV, likv. odpadov	Činnosť člens. org.	Rekr. kult. a šport. č.	Ost. služby
Počet	31	5	1	1	9	1	1	16	1	1	15	2	15	20	10	2	1	1	5	1	4	4	4	6	4

Poznámka: stav k 1.1.2004
Zdroj: ŠÚ SR, 2005

2.4.2.3. Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: **a)** Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. **b)** Mestský a kultúrny cestovný ruch. **c)** Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť

prakticky v celosvetovom rozsahu. **d)** Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. **e)** Doplnkové formy cestovného ruchu.

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Zlatná na Ostrove má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie, pri vodných plochách založenej na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Podľa prognóz sa v najbližších 10-20 rokoch očakáva nárast cestovania s čoraz širšími skupinami obyvateľstva. Predpokladá sa rast aktívnych foriem dovolení a vyššia frekvencia kratších dovolení. Uplatnenie všetkých týchto faktorov možno predpokladať vo zvýšenej miere aj v obci Zlatná na Ostrove.

Lokalizačné predpoklady sú vyjadrením príťažlivosti územia pre účastníkov cestovného ruchu – vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality. Rovinatý terén a klimatické podmienky vytvárajú vhodné podmienky pre letnú turistiku.

Riešené územie má veľmi dobré prírodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu. V riešenom území sa nachádzajú turisticky významné vodné plochy a peknú krajinnú scénu, predovšetkým pozdĺž vodného toku. Tento priestor poskytuje možnosti pestovania pešej turistiky a cykloturistiky.

Obec Zlatná na Ostrove svojim návštevníkom ponúka sakrálne stavby (Kalvínsky kostol z 18. storočia a rímsko-katolícky kostol z roku 1935), svetské stavby (kúria Benických, a Magyary-Kossaovcov z roku 1769) a štruktúru urbánnej zelene.

Materiálno-technickú základňu cestovného ruchu predstavujú služby a aktivity, ktoré sa na riešenom území v rámci cestovného ruchu nachádzajú, a ktoré nadväzujú na lokalizačné predpoklady a dotvárajú komplexný balík cestovného ruchu. V súčasnosti turistom svoje ubytovacie a stravovacie služby poskytuje penzión Hege a ubytovňa v športovej hale s kapacitou 50 lôžok. Stravovacie služby poskytuje aj rybársky komplex Zlatá ryba, ktorá plánuje v budúcnosti rozšíriť ponuku svojich služieb o ubytovacie služby.

Hlavným cieľom rozvoja cestovného ruchu v obci je zvýšenie prosperity obce, rast pracovných príležitostí, zachovanie kultúrno-historickej identity obce a aktivizácia jej doposiaľ nevyužitého potenciálu. Obec má vysoký potenciál pre rozvoj agroturizmu a prepojenie obce s Dunajskou cyklotrasou.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Turista – dovolenkár necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Zlatná na Ostrove izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Zlatná na Ostrove sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Komárno – nachádza sa približne 12 km od obce smerom na východ; mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko, múzeum, lapidárium
- mesto Veľký Meder , ktorého najväčšou turistickou atrakciou je termálne kúpalisko, mesto je od obce vzdialené 20 km západne
- obec Iža - významná arch. lokalita – otvorené sídlisko z doby rímskej – Celemantia,
- mesto Komárom v Maďarsku – k jeho atrakciám patrí termálne kúpalisko a pevnostný systém, ktorý bol v minulosti prepojený s pevnostným systémom v Komárne
- Vodné dielo Gabčíkovo – dostupné je i po dunajskej cyklistickej trase

Súčasný stav návštevnosti obce je nízky, preto sa treba zamerať na rozvoj tejto sféry. Územie obce má výhodné podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu, preto by sa v oblasti cestovného ruchu mala zamerať na budovanie, údržbu a obnovu turistickej infraštruktúry, propagáciu a prezentáciu obce. Obec by sme mali propagovať na

rôznych veľtrhoch cestovného ruchu, výrobou suvenírov a brožúr o obci, a tiež poskytovať informácie o obci prostredníctvom internetu. Napojením obce na Podunajskú cyklotrasu a vyváženým využívaním prírodných, historických a kultúrnych hodnôt by sme mohli vytvárať podmienky pre posilnenie návštevnosti obce. Intenzívnejšie využívanie potenciálu cestovného ruchu v obci môže generovať nové možnosti získavania finančných prostriedkov využiteľných v území obce a vyvolať indukované efekty prejavujúce sa aj vo sfére rozvoja zamestnanosti a malého podnikania.

.

2.4.2.4. Občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obciach charakterizujú zariadenia v oblasti kultúry, administratívy, školstva, zdravotníctva, zariadenia sociálnych služieb a športové zariadenia. Priestory občianskej vybavenosti spĺňajú potreby a zodpovedajú požiadavkám na občiansku vybavenosť. Lokalizácia občianskej vybavenosti je lokalizovaná v centre obce a vyhovuje občanom svojou polohou.

Administratíva a miestna správa je v obci zastúpená obecným úradom, miestnym poštovým úradom, stavebné povolenia na stavby v obci vydáva stavebný úrad v Komárne.

Školské zariadenia v obci predstavuje materská škola a úplná základná škola Koczána Móra s vyučovacím jazykom maďarským. Predškolská výchova, ktorá sa realizuje v materskej škole, predstavuje rovnocennú súčasť výchovno-vzdelávacej sústavy a zabezpečuje výchovu a vzdelávanie detí predškolského veku. Materská škola je s vyučovacím jazykom maďarským a celodennou starostlivosťou, v školskom roku 2004/2005 ju navštevovalo 64 detí. Základná škola poskytuje základné vzdelanie a pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium a prax. V školskom roku 2004/2005 navštevovalo 222 žiakov.

Zdravotnícka starostlivosť o obyvateľov obce v oblasti primárnej starostlivosti je zabezpečovaná v zmluvných zdravotníckych zariadeniach. V obci je gynekológ, zubný lekár, obvodný lekár pre dospelých a detský lekár. Nachádza sa tu aj lekáreň. Rozsiahlejšia zdravotná starostlivosť – nemocnica a súvisiace služby sú v okresnom meste Komárne.

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe - pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka. Pojem kultúra predstavuje súhrn výtvarných, výsledkov ľudskej činnosti, súhrn materiálnych a duchovných hodnôt utvorených tvorbou fyzickou a psychickou prácou v priebehu vývoja ľudskej spoločnosti, spôsob ich osvojovania, odovzdávania, vytvárania, uchovávaného a rozvíjania. Pre tento účel je v centre obce vybudovaný kultúrny dom, v ktorom sa nachádza spoločenská miestnosť, knižnica a Teledom. Teledom je nezisková organizácia, dotovaná Maďarskou republikou, ktorá poskytuje informačné a administratívne služby občanom v pohraničných oblastiach. Záujem o kultúru u občanov však pokrýva za športom. Snahy o vybudovanie kultúrneho zázemia v obci našli odozvu predovšetkým u knihovníčky miestnej knižnice. Stará sa o rast knižničného fondu podľa záujmov detí i dospelých. Navyše organizuje raz mesačne stretnutie päťdesiatich detí pri tvorivých prácach, s ktorými sa prezentujú na výstavkách.

Knižnica sa jej zásluhou rozrastie aj o počítačovú miestnosť, ktorá bude výsledkom zadaného úspešného projektu. Bude slúžiť všetkým občanom pri písaní žiadostí, či získavaní rôznych informácií.

K aktívnejším občanom patria dôchodcovia, ktorí sa stretávajú vo svojom klube. Jednotlivci z deväťdesiatčlenného kolektívu pomáhajú pri zabezpečovaní občerstvenia na podujatiach. Ich dvanásťčlenný spevácky zbor príležitostne vystupuje doma pri oslavách sviatkov, významných udalostí, na obecných dňoch, ale aj v okolitých obciach a v Maďarsku. V aktívnej činnosti nezaostávajú ani rybári a poľovníci, ktorí sa okrem vlastnej činnosti, súťaží a prezentácie, zároveň starajú o poriadok v obci. K tradičným kultúrnym akciám v obci patria oslavy 15. marca, obecné slávnosti v máji, hody na svätého Štefana, vianočná akadémia, rodičovské plesy, v obci sa tiež pravidelne organizuje detský tábor zameraný na umeleckú činnosť.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Prvenstvo patrí hádzanej, ktorej sa venuje mládež i dospelí v piatich oddieloch. Miestnu športovú halu Móra Kóczana, akou sa môžu popýšiť len málokteré obce, využívajú okrem hádzanárov aj futbalisti. K dispozícii športovcom je aj posilňovňa, sauna, kolkáreň, rehabilitácia a ubytovanie pre päťdesiat ľudí. Okrem športovej haly sa v obci nachádza aj futbalové ihrisko, ktoré využívajú oddiely od mladšieho dorastu po mužov.

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti sa v obci nachádza cintorín, dom smútku, kostol rímskokatolíckej cirkvi a kostol reformovanej kresťanskej cirkvi.

Škála poskytovaných služieb v obci Zlatná na Ostrove je pomerne nevyhovujúca, občanom poskytuje internetové, xeroxové a faxové služby nezisková organizácia Teledom. Kozmetické a kadernícke služby sú poskytované v 4 prevádzkach, sú to 2 kaderníctva, 1 kozmetický salón, 1 solárium a nechťové štúdio. Oblasť služieb pre obyvateľstvo je v obci zaastúpená malými prevádzkami, živnostníkmi, ktorí sa snažia svoje podnikanie zvládnuť sami a neprijímajú ďalších zamestnancov.

Bankové služby v obci zabezpečuje Poštová banka a.s.,

Komplexné poštové služby pre obyvateľov obce sú zabezpečené miestnym poštovým úradom Slovenskej pošty. a.s..

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú aj 2 kostoly, 1 cintorín a 1 dom smútku.

2.5. Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity. Záujmové územie pozostáva z dvoch základných častí, intravilánu reprezentujúceho zastavanú časť obce a extravilánu, ktorý má charakter typickej monotónnej poľnohospodársky intenzívne využívanej krajiny.

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov v životnom prostredí.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia. Ohrozené územia sú z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie tie, ktoré sú zaradené v 4. a 5. stupni kvality životného prostredia.

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení dosahuje úroveň životného prostredia v riešenom území 4. stupeň, čo znamená, že ide o prostredie narušené.

Katastrálne územie obce je z hľadiska stavu životného prostredia a jeho zložiek možné označiť ako len mierne narušené, s dostatkom prirodzených prvkov krajinej štruktúry a dostatočným stupňom biotickej kvality územia.

Najhoršiu štruktúru a environmentálnu kvalitu majú plochy výroby, najlepšiu plochy s najväčším zastúpením individuálnej formy bývania, antropogénne aktivity však vplývajú na všetky zložky životného prostredia.

2.5.1. Ovzdušie

Zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší)

upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí k zaťaženým oblastiam; ako aj širšie územie, okres Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf - územie dobre prevetrávané – rozptylové podmienky vynikajúce, absencia priemyselných závodov výrazne znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v riešenom území v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia (mlyn, PD Zlatná na Ostrove, kotolňa ZŠ), automobilová doprava (ktorá zaťažuje ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO) a poľnohospodárstvo (poľnohospodárske výrobné postupy sú producentom skleníkových plynov, hlavne metánu, oxidu dusného, v menšej miere oxidu uhličitého, halogenovaných uhlíkovodíkov a produkujú tiež amoniak). Modernizácia vykurovania, predovšetkým rozvoj plynofikácie kladne ovplyvňujú stav znečistenia ovzdušia. Z hľadiska priestorovej diferenciácie v rámci katastra obce je najviac znečistenou oblasťou intravilán obce a osady.

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 596/2002 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava, hlukom sú najviac zaťažené lokality nachádzajúce sa pozdĺž cestných dopravného ťahu I/63, resp. pozdĺž železničnej trate, avšak železničná doprava má na hlučnosti menší podiel.

V riešenom území je nezanedbateľný aj hluk z lodnej dopravy. Z ostatných zdrojov hluku treba spomenúť priemyselné areály. Uvedenými formami hluku sú zaťažovaní obyvatelia bývajúci v blízkosti týchto areálov, avšak tento hluk najviac nepriaznivo vplýva na zamestnancov, ktorí v týchto prevádzkach pracujú.

Veľký podiel na prašnosti v katastri obce má veterná erózia, sušička poľnohospodárskeho družstva, ale aj činnosť pri aplikácii umelých hnojív a pesticídov pri agrochemických operáciách, a to v čase prípravy pôdy aj pri následnom ošetrovaní poľnohospodárskych kultúr a plodín.

2.5.2. Voda

Riešené územie je veľmi významné z hľadiska vodohospodárskeho, pretože tu sú lokalizované najväčšie zdroje podzemných vôd pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a súčasne cez územie preteká významný vodný tok. Obec leží na Žitnom ostrove, ktorý je najväčšou zásobárňou podzemnej vody v Strednej Európe.

Dunaj, ktorý ohraničuje katastrálne územie obce z južnej strany, patrí medzi najznečistenejšie toky Slovenska, je kontaminovaný odpadovými vodami priemyselného a komunálneho charakteru, ako aj poľnohospodárskym znečistením. Z areálovo-bodových konfliktov má najpodstatnejší význam absencia odkanalizovania (akumulácia odpadových vôd v žumpách a septikoch) a poľnohospodárska činnosť (je to hlavne spôsobené dusičnanmi, pesticídmi a únikom zo silážnych štiav).

Tab. 25: Kvalita povrchových vôd za obdobie 2000-2001

Tok - miesto odberu vzorky	Trieda kvality povrchových vôd a určujúce ukazovatele jednotlivých skupín						
	Kyslíkový režim	Základné fyzikálno-chemické ukazovatele	Nutrienty	Biologické ukazovatele	Mikrobiologické ukazovatele	Mikropolutanty	Rádioaktivita
DUNAJ - KOMÁRNO	II	III	II	III	V	IV	I

Poznámka: Povrchové vody sú podľa kvality vody zaradované do 5 tried kvality: I. trieda - veľmi čistá voda, II. trieda - čistá voda, III. trieda - znečistená voda, IV. trieda - silne znečistená voda, V. trieda - veľmi silne znečistená voda

Zdroj: Interné materiály SHMÚ, 2004

V období 2000-2001 bola na záujmovom úseku Dunaja kvalita vody v skupine ukazovateľov kyslíkového režimu zaradená do II. triedy kvality (čistá), v skupine základných fyzikálno-chemických ukazovateľov je kvalita vody v toku na úrovni III. triedy kvality (znečistená), v skupine biologických ukazovateľov zaradená do III. triedy kvality (znečistená), v skupine mikrobiologických ukazovateľov zaradená do V. triedy kvality (veľmi silne znečistená). Na základe mikropolutantov je voda Dunaja na danom úseku zaradená do IV. triedy kvality (silne znečistená), kým na základe nutrientov zaradená do II. triedy kvality (čistá). Výsledná trieda znečistenia rieky Dunaj je III. trieda (znečistená).

Hodnotenie priestorovej diferenciácie znečistenia podzemných vôd je veľmi ťažké, lebo neexistujú celoplošné a pravidelné merania. Okrem toho sú podzemné vody ohrozené celým radom nekontrolovateľných zdrojov znečistenia, ako sú priesaky z poľných hnojísk,

priesaky z nevodotesných žump, negatívne vplyvy poľnohospodárskej chemizácie atď.. Z hľadiska priestorovej diferenciácie sa zóna silne znečistených vôd nachádza v severovýchodnej časti územia. Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany (650 mg/l), chloridy (130 mg/l), taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie. Sledovaná oblasť pririeknej zóny Dunaja je veľmi zraniteľná a zaťažená poľnohospodárskym znečistením.

Časť riešeného územia je chránenou vodohospodárskou oblasťou. Chránená vodohospodárska oblasť bola stanovená nariadením vlády SR č. 46/1978 Zb. o chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd na Žitnom ostrove, resp. v zmysle § 18 zákona č. 138/73 Zb. o vodách – spadá do nej celé katastrálne územie (SHMÚ, 2005).

2.5.3 Pôda

Ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania zabezpečuje zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Z hľadiska kvality poľnohospodárskeho pôdneho fondu disponuje prevažná časť územia najkvalitnejším pôdnym fondom Slovenska. Pôdne pomery riešeného územia sú veľmi priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak s intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v riešenom území. Všetky druhy pôd v rámci poľnohospodárskeho pôdneho fondu v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené osevné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Odňatie poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výrobe sa v posledných rokoch prakticky zastavilo. Možno to pripísať dôslednejšiemu uplatňovaniu zákona o ochrane

poľnohospodárskeho pôdneho fondu a utlmeniu stavebnej činnosti. Obmedzená investičná výstavba využívala predovšetkým stavebné pozemky v intravilánoch sídiel.

2.5.4. Vegetácia

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch. Podľa tohto zákona sú lesy jedným z najväčších bohatstiev našej vlasti, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

Lesnatosť obce je veľmi nízka. Najviac lesov sa nachádza v okolí rieky Dunaj kde tvoria súčasť pobrežnej vegetácie. Malé enklávy lesov sú zastúpené aj na poľnohospodársky využívannej pôde (s cieľom obmedziť veternú eróziu pôd) a v okolí vodných kanálov. V nasledujúcich rokoch by bolo dobré mierne zvýšiť podiel lesnej vegetácie v riešenom území.

Stupeň poškodenia vegetácie odráža negatívne pôsobenie jednak prírodných faktorov – abiotických (vietor, sneh, námraza, sucho atď.) a biotických (podkôrny hmyz, drevokazný hmyz, hniloby, poľovná zver atď.), ako aj antropogénnych faktorov – pôsobenie znečisteného ovzdušia, vplyv kyslých dažďov atď..

V obci nie sú identifikované žiadne plochy s vážnym poškodením lesnej a nelesnej vegetácie.

2.5.5. Odpadové hospodárstvo

V oblasti životného prostredia odpady patria k rozhodujúcim faktorom jeho znečisťovania, pritom odpady nie sú len produktom priemyselnej výroby, ale aj produktom všetkých obyvateľov a poľnohospodárskej činnosti.

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programе odpadového hospodárstva obce“. V zmysle tejto deklarácie má

obec strategický záujem na znižovaní celkového množstva odpadov a na jeho dôslednej separácii. Obec podporuje u obyvateľov a u právnických osôb a podnikateľov dôslednú separáciu odpadov. Najviac u obyvateľov rodinných domov, vzhľadom na ich vyššiu produkciu biologicky rozložiteľných odpadov, kompostovanie týchto odpadov.

Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie. Celý objem komunálneho odpadu sa zneškodňuje skládkovaním na skládke odpadov REKO v Iži-Bokroš, ktorá slúži spolu so skládkou TKO v Okoličnej na Ostrove pre skládkovanie odpadov celého okresu.

Odvoz komunálneho odpadu v obci sa zabezpečuje raz za dva týždne. Obec zabezpečuje separovaný zber skla, textilu, papiera, železa a PET fliaš. Poľnohospodársky charakter obce zodpovedá výskytu najväčšieho množstva odpadov z poľnohospodárstva, záhradníctva a poľovníctva, preto sa obec rozhodla vybudovať kompostovňu a zberný dvor pre širokú škálu odpadov (plasty, kovy, papier, chemikálie, zelený biologický odpad, elektrotechnický odpad).

Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva.

2.6. SWOT analýza obce

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Analýza rozvojového potenciálu obce Zlatná na Ostrove formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce. Analýza sa dotýka 4 oblastí: **1.** Poloha, prírodné pomery, životné prostredie **2.** Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra **3.** Hospodárstvo, ekonomický rozvoj **4.** Bytový fond, technická infraštruktúra.

2.6.1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Győr, Nitra, Nové Zámky, Komárno, • dobrá geografická poloha vzhľadom k dopravnému koridoru Dunaj • prítomnosť železničnej trate • katastrom obce prechádza cesta 1/63 • katastrom prechádzajúca dunajská cyklotrasa • blízkosť štátnej hranice s Maďarskom a hraničných priechodov • rozvinutá cezhraničná spolupráca s prihraničnou obcou Ács • členstvo v euroregióne Váh-Dunaj-Ipeľ, a v mikroregiónoch Dolného žitného ostrova a Most priateľstva • prirodzená spádovitosť obce k rozvojovému pólu Komárno • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, agroturizmu a cestovného ruchu a bývania • prítomnosť geotermálnej vody v k.ú. obce • vysoká kvalita ornej pôdy • prítomnosť lužných lesov • prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami • existencia vodných plôch • dobrá kvalita živ. prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trv. trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • existencia lokálnych zdrojov znečistenia zložiek životného prostredia (divoké skládky odpadu, vypúšťanie močovky do okolitej prírody) • nedostatočné využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie • absencia ČOV a kanalizácie • chýbajúci vodovod do osady Veľký Lél •
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce, ako aj spolupráce s okolitými obcami • využitie prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu • možnosť čerpania podpory so štrukturálnych fondov EÚ, envirofondu • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách, vybudovanie kanalizácie a ČOV • nadviazanie nových partnerských vzťahov • využitie alternatívnych zdrojov energie • napojenie časti Veľký Lél na vodovod z Komárna 	<ul style="list-style-type: none"> • stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho stresových faktorov • pokračujúci trend devastácie krajiny divokými skládkami komunálneho odpadu • výrub vetrolamov a alejí • poľnohospodárska výroba – vysoká chemizácia

2.6.2. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • multikulturálny ráz obyvateľstva (prítomnosť maďarskej národnosti) a dobré skúsenosti s multietnickým spolužitím • zvyšujúci sa záujem o bývanie v obci • pracovné príležitosti v blízkych priemyselných parkoch • záujem väčšiny nezamestnaných nájsť si prácu • dobrá vybavenosť obce s kultúrnymi, vzdelávacími a športovými zariadeniami • • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb a malého a stredného podnikania • obnovený kultúrny dom • prítomnosť športovej haly 	<ul style="list-style-type: none"> • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva • starnúce obyvateľstvo • vysoká úmrtnosť obyvateľstva • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • nevyhovujúci stav športovej haly • existencia ťažko zamestnateľnej skupiny obyvateľstva – existencia marginálnych skupín (rómovia, ľudia s nízkym vzdelaním) • nedostatok pracovných príležitostí v obci • chýbajúci detský park a oddychová zóna
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj agrotizmu a cestovného ruchu obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • podpora projektov pre vytváranie pracovných miest • projekty podpory zamestnanosti v rámci využitia možností EU fondov • rozvoj celoživotného vzdelávania ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce • rekonštrukcia bývalej družiny nad školskou jedálňou • rekonštrukcia centra obce, zriadenie detského parku a oddychovej zóny • rozvoj priemyslu v obci • organizácia kultúrnych a športových podujatí • rekvalifikácia dlhodobo nezamestnaného obyvateľstva 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore • apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti • rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry • nezáujem obyvateľstva o kultúru a šport

2.6.3. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • tradícia poľnohospodárstva • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo • prítomnosť kultúrnych pamiatok a prírodných lokalít pre rozvoj cestovného ruchu • dobré podmienky pre rozvoj cykloturizmu • krásny vzhľad krajiny - vysoký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu – veľmi dobré podmienky pre rozvoj cykloturistiky a agroturistiky • spolupráca s RRA Komárno 	<ul style="list-style-type: none"> • nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov • nízka úroveň materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu • chýbajúca prepojenosť poľnohospodárskej prvovýroby so spracovateľským priemyslom • absencia priemyselnej výroby • slabo rozvinutý cestovný ruch • malá podpora rozvoja malého a stredného podnikania • nízka propagácia obce, chýbajúca www stránka obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj rybárstva, agroturistiky, malého a stredného podnikania • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • rozvíjanie zariadení na športovo-telovýchovnú činnosť • rozšírenie a skvalitnenie ubytovacej kapacity v obci • rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • vytvorenie informačného systému o cestovnom ruchu obce • organizácia letných náučných táborov • využívanie poľnohospodárskeho odpadu na tvorbu biomasy 	<ul style="list-style-type: none"> • znehodnocovanie prírodného potenciálu územia • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • nedoriešenie vlastníckych vzťahov k pôde • nízky záujem zahraničných investorov o územie • nedostatok externých investícií ako aj inovácií v miestnych podnikoch

2.6.4. Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • prítomnosť materskej a základnej školy v obci • dobrá úroveň poskytovania zdravotnej starostlivosti • dobrý základ technickej infraštruktúry (plynovod, vodovod) • dobré pokrytie obce GSM signálom • dostupnosť širokopásmového internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • zlý technický stav miestnych komunikácií • dopravná preťaženosť obce na št. ceste I/63 • chýbajúca kanalizácia a ČOV • chýbajúca dočasná skládka odpadu • nevybudovaná Dunajská cyklistická cesta • chýbajúca dopravná prepojenosť s obcou Ács • slabá internetizácia obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • vybudovanie kanalizácie a ČOV • vybudovanie ekodvoru • rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií • výstavba chodníkov a cyklotrasy • rozvoj bývania v obci • vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce • vyčlenenie parciel na výstavbu rodinných domov • zvýšenie starostlivosti o starých ľudí 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nerozšírenie kanalizácie • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu •

2.7. KĹÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

V snahe dosiahnuť čo najvyššiu mieru adresnosti rozvojového programu sú identifikované kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja obce. Tieto sú determinované výsledkami SWOT analýzy, pričom slabé stránky a ohrozenia sa koncentrujú do tzv. disparít a silné stránky vrátane príležitostí vystupujú ako potenciálne faktory budúceho rozvoja obce zmierňujúce, resp. eliminujúce identifikované kľúčové disparity.

Kľúčové disparity obce Zlatná na Ostrove:

- chýbajúca kanalizácia v obci a vodovod do osady Veľký Lél
- chýbajúca dočasná skládka odpadu
- nízka kvalifikácia obyvateľstva
- málo pracovných príležitostí
- odchod obyvateľstva z obce do okolitých miest
- nízky záujem obyvateľstva o šport a kultúru
- nízka propagácia obce

Hlavné faktory rozvoja obce Zlatná na Ostrove:

- rozvoj poľnohospodárstva, priemyselnej výroby
- rozvoj cestovného ruchu napojením obce na dunajskú cyklotrasu, rozvojom infraštruktúry cestovného ruchu
- rozvoj cezhraničnej a mikroregionálnej spolupráce
- zvyšovanie kvality bývania
- zvyšovanie zamestnanosti v obci
- alternatívne zdroje energie

3. Rozvojová stratégia obce

Obec Zlatná na Ostrove je charakteristická bohatým kultúrnym a prírodným dedičstvom, priaznivými pôdno–klimatickými podmienkami, lokalizačnými predpokladmi rozvoja cestovného ruchu a cezhraničnej spolupráce s Maďarskom a významným potenciálom kultúrnych, sociálnych, zdravotníckych a vzdelávacích zariadení. Nevhodná štruktúra výroby a zastaralé technológie sa odzrkadľujú v neschopnosti uplatnenia sa na trhoch a rastom nezamestnanosti.

Cieľom rozvoja obce by malo byť dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitov a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia.

Rozvoj obce by sa mal na základe analýzy jednotlivých geografických charakteristík zamerať na rozvoj v 6 oblastiach:

- ochrana životného prostredia a rozvoj technickej infraštruktúry
- rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka
- ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra
- priemysel a služby
- rozvoj zahraničnej spolupráce

Ochrana životného prostredia a rozvoj technickej infraštruktúry

Úlohou ochrany životného prostredia je zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj. Treba sa zamerať na zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zaťaženia životného prostredia a budovanie environmentálnej infraštruktúry. Podporovať environmentálnu výchovu detí predškolského a školského veku i širokej verejnosti.

Odstránením divokých a nelegálnych skládok odpadu, ako aj vybudovaním splaškovej a dažďovej kanalizácie by sa znížila zaťaženosť životného prostredia, tiež by sa zvýšila ochrana vodných zdrojov a kvalita pitnej vody. Čistotu povrchových vôd zaistiť napojením obce na kanalizačnú sústavu a ČOV. Zvýšenie kvality vôd je potrebné zosúladiť so štandardami EÚ, pre zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody pre obyvateľstvo a na poľnohospodárske účely. Rekonštrukcia a údržba odvodových sietí by mala zabezpečovať znižovanie strát rozvodmi vody. Zabezpečiť aj dostatočný objem kvalitnej pitnej vody

s povrchových a podzemných zdrojov a jej dodávku technicky dokonalými verejnými vodovodmi aj do osady Veľký Lél a využívať nové trendy v opätovnom využívaní odpadových vôd.

Predchádzať vysokej produkcii všetkých druhov odpadov, minimalizovať produkciu odpadov, vytvoriť objektívnu mieru kontroly tvorby odpadov. Materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov má prednosť pred likvidáciou odpadu spaľovaním a skládkovaním, pretože napĺňa stratégiu trvalo-udržateľného rozvoja. V obci treba vybudovať dočasnú skládku odpadov - ekodvor, kde by sa triedil a odkiaľ by sa odvážal na väčšie skládky. Keďže obec je poľnohospodársky orientovaná a je pomerne veľké množstvo odpadu práve takéhoto charakteru, bolo by výhodné vybudovať kompostáreň, kde by sa tento odpad uskladňoval a ďalej spracovával.

Verejné osvetlenie si tiež vyžaduje rekonštrukciu, pretože je už zastaralé a neefektívne.

Rozvoj poľnohospodárstva a rozvoj vidieka

Osídlenie vidieka a celý vidiecky priestor majú nezastupiteľný spoločenský, kultúrny, ekologický a hospodársky význam. V súčasnosti zaznamenávame pozitívnejší prístup k vidieckemu priestoru so zreteľom na jeho trvalo udržateľný rozvoj, obnovu a ochranu hodnôt vidieka.

Poľnohospodárstvo tvorí rozhodujúcu zložku ekonomiky obce a určitá časť poľnohospodárov aj napriek vysokému produkčnému potenciálu poľnohospodárskej pôdy vykazuje nízku úroveň hospodárenia. Čo spôsobuje najmä dovoz zo zahraničia, nízke nákupné ceny poľnohospodárskych výrobkov a vysoké náklady na ich produkciu. V budúcnosti sa očakáva, že hospodárenie na pôde bude náročné z hľadiska produktivity výrobných faktorov, konkurencieschopnosti, schopnosti výrobcov pružne reagovať na zmeny v dopyte, ako aj v schopnosti podnikov udržať krok s technickým a technologickým pokrokom. Z tohto dôvodu je potrebné urýchlene zabezpečiť usporiadanie vlastníckych vzťahov k pôde a regulovať intenzifikáciu výroby v tých odvetviach, kde by mohlo dôjsť k hromadeniu zásob v dôsledku preplnenia trhu.

V obci sa treba zameriavať na dosiahnutie trvaloudržateľného rozvoja poľnohospodárstva a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov obce, aby sa zabránilo odlivu obyvateľov do mesta. V oblasti poľnohospodárstva by sa mal rozvoj zamerať na zavádzanie nových technológií a prvkov riadenia, zvyšovanie kvality poľnohospodárskych produktov,

racionalizáciu využívania poľnohospodárskeho potenciálu, treba znižovať chemizáciu. Keďže je v katastri obce pomerne vysoký stupeň pôsobenia veternej erózie na pôdu, treba sa zamerať na výsadbu vetrolamov a alejí, ktoré by bránili odnosu kvalitnej pôdy z veľkých plôch.

Kataster obce má tiež výhodné podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu, preto by sa v oblasti cestovného ruchu mala zamerať na budovanie, údržbu a obnovu turistickej infraštruktúry, propagáciu a prezentáciu obce. Obec by sme mali propagovať na rôznych veľtrhoch cestovného ruchu, výrobou suvenírov a brožúr o obci, a tiež poskytovať informácie o obci prostredníctvom internetu. Napojením obce na Podunajskú cyklotrasu a vyváženým využívaním prírodných, historických a kultúrnych hodnôt by sme mohli vytvárať podmienky pre posilnenie návštevnosti obce. Intenzívnejšie využívanie potenciálu cestovného ruchu v obci môže generovať nové možnosti získavania finančných prostriedkov využiteľných v území obce a vyvolať indukované efekty prejavujúce sa aj vo sfére rozvoja zamestnanosti a malého podnikania.

Poľnohospodársky odpad biologického pôvodu by sa mohol využívať na výrobu bioenergie.

Priemysel a služby

V tejto oblasti je cieľom vytváranie kvalitných podmienok na podnikanie v rôznych odvetviach priemyslu a služieb, rešpektujúcich kvalitné životné a prírodné prostredie. Treba sa zamerať na vytvorenie priaznivého a partnerského podnikateľského prostredia a zvýšenie konkurencieschopnosti miestnej podnikateľskej sféry. Podporiť malé a stredné podniky obce, rozvoj investícií. Materiálna podpora inovačných procesov, ale hlavne nehmotných faktorov pôsobiacich pozitívne na rozvoj malých a stredných podnikov je momentálne nedostatočná, preto je potrebné rozvoj nehmotných faktorov podporiť ako na strane malých a stredných podnikov, tak i na strane vzdelávania, výskumu a vývoja.

Ustanovením profesijných združení by sa umožnilo živnostníkom a malým a stredným podnikateľským subjektom uplatňovať podporu vzájomnej pomoci a spolupráce.

V tejto oblasti by sme sa mali zamerať aj na riešenie problémov rozvoja perspektívnych podnikateľských subjektov v odvetví priemyslu, ktorých konkurencieschopnosť je v rámci jednotného trhu EÚ bez realizácie reštrukturalizácie

ohrozená. Do obce by sme mali pritiahnúť investorov, ktorí by nevyužitú priemyselnú oblasť v areály bývalých bankých stavieb využili ako aj pozemky určené na výstavbu priemyselného parku. Rozvojom priemyslu by vznikli možno pre zamestnanie nielen obyvateľom obce Zlatná na Ostrove, ale tiež obyvateľom okolitých obcí. Areál bývalých bankých stavieb je výhodný pre investorov najmä preto, že je napojený na železničnú trať, leží v okrajovej časti obce a má vybudovanú technickú infraštruktúru.

Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra

Vek obyvateľstva obce sa zvyšuje, index starnutia sa v priebehu posledných piatich rokov zvýšil zo 104 v roku 2000 na 131 v roku 2005. Z hľadiska celkového pohybu obyvateľstva v obci zaznamenávame úbytok obyvateľstva, preto treba vytvárať vhodné podmienky pre udržanie mladých ľudí a rodín v obci.

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva je jeden zo základných faktorov celkovej atraktivity regiónu pre jeho rozvoj. Vzdelávací systém v súčasnosti v malej miere podporuje možnosť ďalšieho učenia a rozvoj princípu celoživotného vzdelávania. Väčšina obyvateľstva v obci má ukončené stredné vzdelanie 45 % a 16 % obyvateľov má ukončené základné vzdelanie. V obci treba zrekonštruovať a zmodernizovať školské zariadenia s ohľadom na zlepšenie kvality vzdelávania a prístupu k vzdelaniu, zamerať sa na rozvoj a skvalitňovanie možností vzdelávania. Organizáciou rôznych táborov a krúžkov podporovať záujmové aktivity s dôrazom na rozvoj kreativity, zručnosti a osobnosti mladej generácie. Vytvoriť podmienky pre lepšiu spoluprácu školy a rodiny, školských a mimoškolských organizácií so zámerom na preventívnu výchovu v oblasti CO, PO, BOZP, drogová závislosť.

Zlúčením materskej a základnej školy a prestavbou pavilónu MS by sa znížili výdavky na prevádzku.

Obec by sa mala zamerať na prispôsobovanie pracovnej sily trhu práce a rozvoj programov podporujúcich prioritne dlhodobo nezamestnaných a osobitné skupiny nezamestnaných /zdravotne ťažko postihnutých, ženy po materskej dovolenke.../.

Treba zabezpečiť zníženie percenta sociálne ohrozených a odkázaných obyvateľov obce. Zlepšiť sociálnu starostlivosť a služby pre marginalizované skupiny a deti a

podporovať sociálne zapojenie nezamestnaných. Obec by mala vytvoriť rôzne rekvalifikačné kurzy pre týchto obyvateľov zamerané na prácu s informačnými technológiami a cudzie jazyky.

Postupne treba zvyšovať kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, zvyšovať štandard zdravotníckych zariadení – dosiahnuť maximálny možný pokrok v efektívnosti a kvalite poskytovania zdravotníckej starostlivosti, čím sa zvýši kvalita života a spokojnosť občanov. Zvýšiť zdravotné povedomie občanov. K zlepšeniu možností voľno-časových športových aktivít detí, mládeže a dospelých podporujúcich zdravý životný štýl by určite prispela výstavba detského parku, prípadne oddychovej zóny, kde by svoj voľný čas mohli aktívne tráviť obyvatelia obce.

Pre zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce treba vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj kultúry, všestranne podporovať všetky oblasti kultúrneho života a poskytovať platformu pre vzájomnú komunikáciu a koordináciu významných podujatí. Treba organizovať rôzne kultúrne podujatia a naučiť ľudí vážiť si kultúru a navštevovať tieto podujatia.

Vytvoriť podmienky pre kvalitné bývanie reagujúce na potreby a požiadavky obyvateľov obce a potenciálnych budúcich obyvateľov výstavbou nájomných bytov a vyčlenením nových pozemkov pre výstavbu rodinných domov.

Rozvoj zahraničnej spolupráce

Od roku 1999 je obec súčasťou Združenia obcí Most priateľstva, a Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ. Dňa 23. októbra 2003 obec nadviazala partnerský vzťah v oblasti zachovávanía kultúrneho dedičstva, hospodárskej pomoci a kultúry s obcou Ács z Maďarskej republiky. Členstvo v týchto združeniach majú v súčasnosti pre obce veľký význam pri čerpaní podpory na regionálny rozvoj z fondov Európskej únie.

Rozvoj zahraničnej spolupráce so združenou obcou Ács (Maďarsko), ako spolupráca v rámci euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ napomôže rozvoju hospodárstva obce.

V rámci dostupných legislatívnych a ekonomických stimulačných nástrojov pre realizáciu projektov treba vytvoriť vhodné podmienky na rozvoj malého a stredného podnikania, cieľom ktorého je podpora rozvoja spolupráce podnikateľských subjektov, využívať poznatky z regionálnej spolupráce pre rozvoj priemyselnej výroby a služieb.

Významnou zložkou nových zdrojov by mala byť priama podpora rozvoja súkromného podnikania, najmä malého a stredného. Obec a jej obyvatelia ako súčasť euroregiónu a mikroregiónov ako aj so združenou obcou, by mohla organizovať, resp. sa zúčastňovať na podujatiach, ktoré by podporovali spoznávanie tradícií, kultúry, ale tiež by sa mohli organizovať rôzne kongresy a schôdze zamerané na problematiku v danom území. Takýmito podujatiami by sa vymieňali skúsenosti obyvateľov a zároveň by sa zvyšovala aj kvalita medziľudských vzťahov. Podstata tejto pomoci spočíva v získavaní nových zdrojov z podporných programov, z vlastných zdrojov, zo zdrojov komerčných finančných ústavov, mimovládnych organizácií a pod., čím sa podporí ekonomický rast regiónu.

3.1 Strategická vízia

Predmetom strategickej vízie je zodpovedanie otázky „ako by mala obec vyzerat' v budúcnosti“. Nasledujúca vízia vyplynula z analýzy SWOT. V rámci aplikovanej metodiky predstavuje strategická vízia ekvivalent **globálneho cieľa**.

Stratégia rozvoja obce Zlatná na ostrove sa zakladá predovšetkým na zhodnotení silných stránok a maximálnom využití príležitostí, vzhľadom k tomu, že problémy a potenciálne ohrozenia nepovažujeme za mimoriadne kritické. Rozvoj obce sa bude orientovať najmä na rozvoj kvality života a obytnej funkcie, čo vyplýva z očakávaní pokračujúceho prílevu nových obyvateľov do obce. Súčasne sa bude úsilie sústreďovať na zachovanie a oživovanie tradičných hodnôt a koloritu vidieckeho prostredia.

Vízia obce Zlatná na Ostrove v r. 2013:

„Obec Zlatná na Ostrove chce byť obcou so zachovaným vidieckym štýlom života a rozvíjajúcim sa agroturizmom. Chce sa stať pokojným a atraktívnym miestom na bývanie a rekreáciu.“

3.2. Strategické ciele

Strategické ciele nemajú charakter „hotových návrhov“, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia. Strategické ciele sú špecifické – t.j. sú viazané na 5 vytypovaných prioritných oblastí:

- ochrana životného prostredia a rozvoj technickej infraštruktúry

- rozvoj poľnohospodárstva a rozvoj vidieka
- ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra
- priemysel služby pre obyvateľov
- zahraničná spolupráca

Prioritné oblasti budú predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja.

A: ochrana životného prostredia a rozvoj technickej infraštruktúry

- vybudovanie kanalizácie a ČOV
- vybudovanie verejného vodovodu do osady Veľký Lél
- rekonštrukcia verejného osvetlenia
- odstránenie divokých skládok odpadu
- vybudovanie EKODVORU

B: rozvoj poľnohospodárstva a rozvoj vidieka

- nové poľnohospodárske technológie
- výsadbou alejí a vetrolamov predchádzať veternej erózií pôdy
- znižovanie chemizácie
- propagácia obce prostredníctvom internetu
- napojenie obce na dunajskú cyklotrasu
- rozvoj agroturizmu a budovanie infraštruktúry cestovného ruchu

C: ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra

- rekonštrukcia budovy ZŠ
- prestavba a prístavba pavilónu MŠ
- výstavba nájomných bytov

- znižovanie nezamestnanosti
- umožniť deťom a mládeži aktívne využívať voľný čas
- vymedzenie pozemkov na výstavbu rodinných domov
- zvyšovanie kvalifikácie obyvateľstva

D: priemysel a služby pre obyvateľov

- rekonštrukcia kultúrneho domu
- vytvorenie priemyselného parku
- rozvoj malého a stredného podnikania

E: zahraničná spolupráca

- podpora rozvoja spolupráce v malom a strednom podnikaní
- organizácia podujatí zameraných na spoznávanie kultúry a tradícií

4. AKČNÉ PLÁNY

Akčné plány predstavujú súbor konkrétnych **projektov, opatrení a aktivít** smerujúcich k naplneniu nosnej vízie a rozvojových cieľov obce Zlatná na Ostrove. Dodávajú dlhodobej vízii žiadúci operatívny aspekt tým, že transformujú ciele stratégie do konkrétnych praktických krokov. Akčné plány sa preto týkajú kratšieho obdobia ako samotná stratégia. Ich plánovací horizont je približne 3 – 5 rokov. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie, po splnení istých nevyhnutných podmienok (napr. majetkové vysporiadanie, získanie investora a pod). Pre zvýšenie efektívnosti implementácie sa odporúča každoročne konkretizovať postup a úlohy pre jednotlivé aktivity.

Akčné plány zhromaždené v tejto kapitole nie sú podrobnými realizačnými projektmi. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môžu mať len charakter rámcových projektov – nemôžu byť príliš podrobné, inak by sa rýchlo stali neaktuálnymi.

Rámcové projekty, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu, obsahujú:

- stručný popis daného projektu/aktivity
- odôvodnenie jeho prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ)
- určenie zodpovedného subjektu (garanta projektu) a spolupracujúcich subjektov
- približný termín realizácie
- definovanie potrebných krokov podmieňujúcich realizáciu (len v prípade rozsiahlejších projektov)
- stanovenie spôsobu financovania, prípadne odhad nákladov (nie však presného rozpočtu a plánu financovania)
- indikátory úspešnosti (v podobe merateľných kvantitatívnych ukazovateľov - len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase)

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, sa následne pripravia detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

Návrhy projektov sú výsledkom konsenzu s predpokladanými nositeľmi (garantmi), ako aj subjektmi, ktoré budú na realizácii projektov spolupracovať.

Pri zostavovaní katalógu projektov boli uprednostnené projekty s najvyšším potenciálom efektívne naplniť stanovené ciele v zmysle princípu koncentrácie na priority. Z nich boli ako kľúčové projekty 1.sledu, ktoré budú mať po realizácii hlavný dopad na rozvoj obce, vybrané nasledujúce:

A.1.1 Vybudovanie kanalizácie a ČOV

Vybudovanie obecnej kanalizácie predpokladá vybudovanie gravitačných stokových sietí, výtlačného potrubia a prečerpávacích staníc odpadových vôd. Vybudovaním ČOV sa zvýši kvalita bývania v obci, zamedzí sa znečisťovaniu životného prostredia, najmä podzemných vôd.

Väzba na cieľ: Ochrana životného prostredia a rozvoj technickej infraštruktúry

Garant: obec

Spolupráca: KOMVaK, Komárno

Náklady: 65 mil. Sk

Financovanie: ERDF, Environmentálny fond (program na podporu realizácie environmentálnych opatrení MŽP), obec, KOMVaK

Obdobie realizácie: 2007-2015

A.1.2 Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia

> **Väzba na cieľ:** Ochrana životného prostredia a rozvoj technickej infraštruktúry

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** ZSE, obec

> **Náklady:** 8-9 mil. Sk

> **Financovanie:** ŠF EÚ, štátny rozpočet, SIEA

> **Obdobie realizácie:** do roku 2013

A.1.3 Vybudovanie EKODVORA

Vybudovaním EKODVORA sa zamedzí znečisťovaniu životného prostredia, zakladaniu divokých skládok a znečisteniu podzemných vôd

- > **Väzba na cieľ:** Ochrana životného prostredia a rozvoj technickej infraštruktúry
- > **Garant:** obec
- > **Spolupráca:** SAŽP, Envirofond
- > **Náklady:** 9,11 mil. Sk
- > **Financovanie:** Environmentálny fond, obec
- > **Obdobie realizácie:** do roku 2013

C.1. Rekonštrukcia a modernizácia areálu pre výuku, výchovu a školstva v Zlatnej na Ostrove

Rekonštrukcia odstráni závažné statické nedostatky budovy a zníži prevádzkové náklady na vykurovanie. Projekt zahŕňa viacero rekonštrukčných prác a modernizáciu školských učební a areálu školy. Úpravou budovy bývalej družiny sa v prízemnej časti vybuduje priestor pre MŠ a zrekonštruje sa zariadenie školského stravovania.

- > **Väzba na cieľ:** Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra
- > **Garant:** obec
- > **Spolupráca:** ZŠ s MŠ Kóczána Móra s vvjm
- > **Náklady:** celkové 52 462 780 Sk z toho 5% t.j. čiastku 2 623 139 Sk financuje obec
- > **Financovanie:** ERDF, obec, ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja
- > **Obdobie realizácie:** 1.3.2009 – 31.8.2010

C.2. Výstavba nájomných bytov

Týmto projektom chceme zvýšiť počet bytových jednotiek v obci, čím sa zvýši zároveň aj počet obyvateľov a zabráni sa odchodu mladých ľudí z obce.

> **Väzba na cieľ:** Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** MVRR, ŠFRB,

> **Náklady:** 25 mil. Sk

> **Financovanie:** obec, ŠFRB, MVRR

> **Obdobie realizácie:** 2010-2013

D.1. Rekonštrukcia kultúrneho domu

Rekonštrukciou kultúrneho domu, sa vytvoria nové priestory a podmienky pre rozvoj kultúry v obci, a tiež vzniknú nové administratívne priestory.

> **Väzba na cieľ:** Priemysel a služby pre obyvateľov

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:**

> **Náklady:** 10 mil. Sk

> **Financovanie:** obec

> **Obdobie realizácie:** 2007 - 2013

5. INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE ROZVOJA VIDIEKA

Mikropriestor obce – na základe kritérií Európskej únie (zamestnanosť v poľnohospodárstve > 5,1 %, hustota obyvateľstva < 100/ km², miera nezamestnanosti > 10,7% - priemer za posledné tri roky) – je typickým vidieckym priestorom.

Na podporu rozvoja vidieckych obcí na Slovensku existuje viacero programov a nástrojov, z nich uvedieme tie najdôležitejšie.

Program obnovy dediny

je otvorený, dynamický, vývojový proces, v rámci ktorého samospráva a občania dediny, prípadne skupiny dedín - mikroregiónu, za pomoci štátu a odborníkov plánujú, projektujú a realizujú také aktivity, ktoré spejú k zlepšeniu a skrášleniu životného prostredia, s cieľom trvalého zvýšenia štandardu života na dedine - zároveň so zachovaním jeho špecifik.

Program obnovy dediny na Slovensku (ako vládny program) je od roku 1998 jediný systémový finančný nástroj zameraný na podporu rozvoja vidieckych obcí štátom.

Kritériá podpory v POD

Hlavným kritériom pre poskytnutie podpory je aktivita obce. Aktivitu posudzujú odborní poradcovia zo SAŽP a ARVI na základe žiadosti obce o podporu a dotazníka obce, ktorý je súčasťou žiadosti a na základe iných dostupných podkladov (napr. doterajšie aktivity obce v POD, jej spolupráca s okolitými obcami, počet MVO v obci a ich činnosť apod.). Okrem aktivity odborníci posudzujú aj územné rozvojové potenciály obce v mikroregióne, potenciály ľudských zdrojov a ich limity. Všetky kritériá sú definované v každoročne aktualizovanej Metodike hodnotenia pre výber požiadaviek obcí a mikroregiónov (SAŽP, 2007).

Územné plánovanie

Územným plánovaním sa podľa § 1 Zákona č. 103/2003 Z. z. sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje vecná a časová koordinácia činnosti ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu,

kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Územné plánovanie vytvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitým zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, na šetrné využívanie prírodných zdrojov a na zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Základnými nástrojmi územného plánovania sú: územnoplánovacie podklady, územnoplánovacia dokumentácia a územné rozhodnutie.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce. Územný plán obce je vypracovaný.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (č. 503/2001 Z.z.) s cieľom vytvárania komplexného systému podpory rozvoja regiónov ukladá obciam povinnosť vypracovať svoj strednodobý strategický program: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR) vypracovaný spravidla na obdobie 7 – 10 rokov, ktorý obsahuje tri základné časti:

- **Analytickú časť** (pozostáva zo situačnej analýzy a analýzy SWOT)
- **Strategickú časť** (pozostáva z formulovania vízie a strategických cieľov)
- **Implementačnú časť** (pozostáva z akčného plánu s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia)

Za jeho vypracovanie a realizáciu je zodpovedná obec. Je výsledkom cieľavedomého, otvoreného a demokratického procesu, do ktorého by sa mali aktívne zapojiť všetci dôležití sociálni partneri na úrovni obce (verejná správa, podnikatelia, mimovládne organizácie, verejnosť). Takto vypracovaný dokument má predpoklady, aby si získal širokú miestnu podporu a stáva sa užitočným nástrojom nielen na koordináciu prioritných rozvojových zámerov (verejných aj súkromných), ale aj na získavanie prostriedkov potrebných na ich realizáciu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je vypracovaný.

Združenia obcí

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti: sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí.

Obec Zlatná na Ostrove aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z okresu/obvodu Komárno, ale aj so vzdialenejšími obcami z iných okresov/obvodov SR. Obec je členom mikroregionálneho združenia Most priateľstva, Dolný žitný ostrov, ktorých cieľom je zvýšiť kvalitu života v záujmovom priestore a prehĺbiť hospodársku, sociálnu a kultúrnu spoluprácu so susedným regiónom z Maďarska.

Obec má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcou Ács z Maďarska.

6. FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PODPORY REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Pre jednotlivé aktivity, opatrenia a projekty sú v kapitole Akčné plány definované subjekty, ktoré ich budú financovať, ako aj odhadované náklady (pokiaľ ich bolo možné špecifikovať). Okrem toho pre vybrané kľúčové projekty, ktoré budú mať hlavný dopad na rozvoj obce a predpokladá sa ich kofinancovanie zo štrukturálnych fondov EÚ, bude pripravený podrobnejší rozpis nákladov v podobe finančnej tabuľky. Vzhľadom k tomu, že v aktuálnej fáze nie je možné výšku nákladov presne určiť, bude finančná tabuľka vyplnená dodatočne (vo fáze rozpracovania daného projektu a príprave žiadosti o finančný príspevok).

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zlatná na Ostrove, budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

- verejné zdroje (obecný rozpočet, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

6.1. Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Vlastné príjmy v rozsahu podľa osobitných predpisov sú a) príjmy z majetku obce a z majetku prenechaného obci do užívania (nájmu), b) výnosy z miestnych daní a z miestnych poplatkov, c) podiely na daniach v správe štátu, d) výnosy z pokút uložených za priestupky, e) iné príjmy.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Majetok obce

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, v znení neskorších predpisov.

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv. Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí [a) podiely na daniach v správe štátu, b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy, c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok].

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

7. Implementácia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

7.1 Organizačné zabezpečenie realizácie a monitoring

Vypracovaním a schválením PHSR proces strategického plánovania obce nekončí. Určenie konkrétnych projektov v podobe akčných plánov je len prvým krokom, pomocou ktorého možno posunúť stratégiu rozvoja obce bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry, ktoré zabezpečia realizáciu cieľov – zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu.

Každý projekt má stanoveného garanta, prípadne aj spolupracujúce subjekty. To znamená, že úlohou pracovnej skupiny nebude priamo realizovať jednotlivé projekty, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj **monitorovaciu úlohu**. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín. Na základe zistených skutočností bude potrebné aktualizovať strategické ciele, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu, resp. zmene. Podobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov - úspešne ukončené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce
- odborné komisie pri OZ
- podnikateľské subjekty
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine)

- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov

Odporúčame tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Po uplynutí 7 - ročného plánovacieho horizontu sa odporúča vypracovanie nového PHSR. Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať i závažnejšia zmena vonkajších podmienok.

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných regionálnych štruktúr – krajského samosprávneho orgánu a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry. Obec za týmto účelom predloží príslušným organizačným štruktúram Nitrianskeho samosprávneho kraja súhrn základných informácií o vybraných kľúčových projektoch a aktivitách, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ. Tieto projekty by mali byť zaradené do pravidelne aktualizovanej prílohy Programu rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorá má charakter zásobníka projektov obcí.

PHSR obce Zlatná na Ostrove bol schválený na 14. zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 08.11.2007.

8. Zoznam použitej literatúry

- Buday, T. 1963. *Geologická mapa ČSSR list L-33-VI Čalovo. 1: 200 000. 1. vyd. Praha: Ústredný ústav geologický, 1963*
- Černeková, M. 2007. *Geografické aspekty regionálneho rozvoja obce Zlatná na Ostrove, bakalárska práca*
- Fábryová, M. 1998. *Podunajská rovina- Veľký Meder. Mierka 1: 50 000. 1. vyd. Harmanec: VKÚ š.p., 1998*
- Hrtánek, J. 1968. *Pôdne druhy v okrese Komárno. Mierka 1: 50 000. Interné materiály VÚPOP*
- Hrtánek, J. 1968. *Pôdne typy v okrese Komárno. Mierka 1: 50 000. Interné materiály VÚPOP*
- Interné materiály OÚ Zlatná na Ostrove, 2006
- Interné materiály PD Zlatná na Ostrove, 2007
- Interné materiály SHMÚ, 2004
- Interné materiály ŠOP SR, 2005
- Interné materiály ŠÚ v Nitre, 2007
- Interné materiály VÚPOP, 2006
- Kajtár, J. 1982. *A komárnoi járas, 1.vyd. Bratislava: Obzor n.p., 1982. 214 s. ISBN 65-044-82*
- Krno, I. 2002. *Vymytnuté a ustupujúce druhy bezstavovcov. Mierka 1 : 1 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Miklós, L. Ministerstvo životného prostredia SR Bratislava, 2002, s. 344.*
- Lapin, M. 2002. *Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Miklós, L. Ministerstvo životného prostredia SR Bratislava, 2002, s. 344.*
- Maderič, B., Gilleard, M., Brummer, A., Szabolcs, N., Šutiaková, T. 2006. *Integrácia požiadaviek sústavy NÁTURA 2000 do národného Programu rozvoja vidieka 2007-2013 – Opatrenia pre manažment chránených vtáčích území. Bratislava: SOVS, 2006. 73s. ISBN 80-969469-5-1*
- Mazúr, E. 1980. *Geomorfologické pomery. Mierka 1 : 1 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Miklós, L. Ministerstvo životného prostredia SR Bratislava, 2002, s. 344.*
- Michalko, E. 1986. *Geobotanická mapa ČSSR, Mierka 1: 200 000. I. vyd.*

Bratislava, 1986.

Mládek, J. 1985. *Geografia obyvateľstva*. 1. vyd, UK Bratislava 1985. 270 s.

Lukniš, M. a i. 1972. *Slovensko 2 – Príroda*. 1.vyd. Bratislava: Obzor n.p.,1972.

920s.

ISBN 65-043-72

Mácza, M., 1985. *Vývoj Komárna v obrazoch*. 1. vyd. Oblastné podunajské

múzeum: Západoslovenské tlačiarne Komárno, 1985. 195 s. ISBN 577-27-1000

Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013,

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, 2005

Metodická príručka pre vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho

rozvoja obce, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, Bratislava, 2004

Ollos, A., 1983. *Žitný ostrov – zborník prác o prírode a krajine Žitného ostrova*

Problematika ochrany prírody a tvorby krajiny na príklade Podunajskej nížiny,

zborník zo seminára, Komárno, 1978

Plesník, P. Fytogeograficko-vegetačné členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In: *Atlas*

krajiny Slovenskej republiky. Miklós, L. Ministerstvo životného prostredia SR

Bratislava, 2002, s. 344.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Komárno, Komárno, 2006

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre obce mikroregiónu združenie obcí

Most priateľstva, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, 2005

Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2003-2013, Nitriansky

samosprávny kraj, 2003

Správa o stave životného prostredia Nitrianskeho kraja k roku 2002, SAŽP, 2003

Tarábek, K., 1980. *Spríevodca XVI. tábora ochrancov prírody Komárno: Okresná*

pamiatková správa Komárno, 1980. 48s.

Územný plán obce Zlatná na Ostrove, Ateliér Olympia, 2006

Územný plán veľkého územného celku Nitriansky kraj, Nitriansky kraj 2002

www.sazp.sk

www.sopsr.sk

Základná mapa SR – okres Komárno. 2002. mierka 1:200 000. 1.vyd. GKÚ, 2002

Zákon NR SR č. 543/2003 Z. z. o ochrane prírody

Zákon NR SR č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení

Zákon NR SR č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre

Zákon NR SR č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečistenie ovzdušia

Zákon NR SR č. 596/2002 Z. z. o ochrane zdravia ľudí

Zákon NR SR č. 46/1978 Z. z. o chránenej oblasti prírodných akumulovaných vôd na Žitnom ostrove

Zákon NR SR č. 138/1973 Z. z. o vodách

Zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy

Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch

Zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadkoch

Zákon NR SR č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Zelenský, K. **Typy poľnohospodárskej krajiny. Mierka 1 : 750 000. In: *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. Miklós, L. Ministerstvo životného prostredia SR Bratislava, 2002, s. 344.**

9. ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č.1: Vymedzenie územia obce Zlatná na Ostrove

Príloha č.1: Vymedzenie územia obce Zlatná na Ostrove

